

ΑΡΚΑΔΙΑ2020

ΤΑΠ ΤΟΚ ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Αναπτυξιακή Στρατηγική ΤΑΠΤοΚ «ΑΡΚΑΔΙΑ 2020»

2017

Πίνακας Περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
1. Προσδιορισμός της περιοχής παρέμβασης	3
1.1. Παρουσίαση της περιοχής παρέμβασης	3
1.1.1. Θέση περιοχής παρέμβασης στη διοικητική διαίρεση της Περιφέρειας	7
1.1.2. Πληθυσμιακά στοιχεία περιοχής παρέμβασης.....	10
1.1.3. Έκταση της περιοχής παρέμβασης	12
2. Σχεδιο swot analysis	14
3. Η Αναπτυξιακή Στρατηγική	19
3.1. Προσδιορισμός του Αναπτυξιακού Οράματος της Περιοχής ΤΑΠΤοΚ	21
3.2. Προσδιορισμός των Ειδικών Στόχων της Στρατηγικής	23
3.3. Προσδιορισμός των βασικών / κύριων κατηγοριών δράσεων / παρεμβάσεων.....	32
3.4. Εκτίμηση ενδεικτικού προϋπολογισμού ανά κατηγορία δράσεων και ανά Δήμο	37

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η «**ΑΡΚΑΔΙΑ 2020**» είναι Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία η οποία συστάθηκε την Δευτέρα 2 Ιανουαρίου 2017 με έδρα την Τρίπολη Αρκαδίας.

Σκοπός της «**ΑΡΚΑΔΙΑ 2020**» είναι η ανάδειξη των κοινών χαρακτηριστικών, η διαμόρφωση, η άσκηση και η υποστήριξη των πολιτικών που συνδέονται με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μελών του Δικτύου που την αποτελούν.

Ειδικότερα, σκοπός της εταιρείας είναι οι προπαρασκευαστικές ενέργειες και η ολοκλήρωση του σχεδιασμού, του προγραμματισμού, και κυρίως η εφαρμογή του προγράμματος Τοπικής Ανάπτυξης με πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ), στο πλαίσιο του ΠΕΠ «Πελοπόννησος» 2014 – 2020, σε περιοχή παρέμβασης της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας η οποία περιλαμβάνει τους Δήμους Μεγαλόπολης και Γορτυνίας καθώς και το Δήμο Τρίπολης πλην του αστικού του ιστού, και η οποία επιλέχθηκε κατόπιν διαβουλεύσεων των τοπικών φορέων (Δημόσιων και Ιδιωτικών) της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας και της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Συγκεκριμένα ο σκοπός της εταιρείας αναλύεται στις εξής δράσεις :

- α) Η οργάνωση και η διενέργεια διαβουλεύσεων με τοπικούς και περιφερειακούς φορείς για οριστικοποίηση της περιοχής ΤΑΠΤοΚ και για τη διαμόρφωση της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης της ΤΑΠΤοΚ.
- β) Η εκπόνηση της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης της ΤΑΠΤοΚ.
- γ) Η ανταπόκριση στη σχετική πρόσκληση της ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Πελοποννήσου και η υποβολή της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης για έγκριση από την ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Πελοποννήσου.
- δ) Η διαχείριση και η υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης της ΤΑΠΤοΚ, σύμφωνα με τους Κανονισμούς των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) της ΕΕ και σύμφωνα με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΕΣΠΑ 2014-2020.
- ε) Ο απολογισμός και οι διαδικασίες ολοκλήρωσης του Σχεδίου Δράσης της ΤΑΠΤοΚ, σύμφωνα με τους όρους έγκρισης και χρηματοδότησης από την ΕΥΔ ΕΠ Περιφέρειας Πελοποννήσου και του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του ΕΣΠΑ 2014-2020.
- στ) Την ανάπτυξη συνεργιών σε εθνικό και υπερεθνικό (ιδίως εντός Ε.Ε.) επίπεδο για την ευόδωση σκοπών παρόμοιων ή συναφών με αυτούς που εξυπηρετεί το ΤΑΠΤοΚ.

1. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

1.1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η υποβαλλόμενη πρόταση Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ) αφορά σε περιοχή παρέμβασης που περιλαμβάνει το ηπειρωτικό τμήμα του Νομού Αρκαδίας, το οποίο χαρακτηρίζεται από:

- Την ορεινότητα του εδάφους,
- Την αναπτυξιακή υστέρηση που αποτυπώνεται στην έντονη δημογραφική γήρανση και την υψηλή ανεργία, ιδιαίτερα στους νέους και τον διυισμό της παραγωγικής βάσης μεταξύ των επιμέρους Δημοτικών Ενοτήτων λόγω της δεσπόζουσας θέσης που έχει η ηλεκτροπαραγωγή ως βασικός κλάδος οικονομικής δραστηριότητας, χωρίς όμως να επιτυγχάνει τη δημιουργία διακλαδικών - διατομεακών σχέσεων με την υπόλοιπη οικονομική δραστηριότητα της περιοχής,
- Την κυριαρχία του πρωτογενή τομέα στο σύνολο των Δημοτικών Ενοτήτων, ενώ ο τουρισμός αποτελεί αναδυόμενη οικονομική δραστηριότητα η οποία όμως παραμένει χωρικά συγκεντρωμένη σε περιορισμένο αριθμό Δημοτικών Ενοτήτων.

Η περιοχή παρέμβασης αποτελεί μια αγροτική υποπεριφερειακή ζώνη, στην οποία κυρίαρχη οικονομική δραστηριότητα αποτελεί ο πρωτογενής τομέας. Εξαίρεση αποτελεί η Δημοτική Ενότητα Μεγαλόπολης, στην οποία λειτουργεί επί σαράντα έτη ένα από τα μεγαλύτερα ενεργειακά κέντρα της χώρας - αξιοποιώντας τον τοπικά εξορυγμένο λιγνίτη - το οποίο επηρεάζει σε όρους εισοδήματος και απασχόλησης το σύνολο της Περιφέρειας.

Τα λιγνιτικά αποθέματα βρίσκουν εξαντλούμενα και το πέρασμα στην μεταλιγνιτική εποχή επιτάσσει την παραγωγική ανασυγκρότηση του συνόλου της περιοχής παρέμβασης.

Εάν για την περιοχή της Μεγαλόπολης αλλά και γενικότερα για την περιοχή της Τρίπολης (αφού σημαντικός αριθμός εργαζομένων στην ΔΕΗ κατοικεί στον Δήμο Τρίπολης) η αλλαγή του παραγωγικού προτύπου εκπορεύεται από την έντονη συρρίκνωση μιας - ιδιαίτερα κατά το παρελθόν - δυναμικής οικονομικής δραστηριότητας για σημαντικό αριθμό Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου Γορτυνίας και Τριπόλεως αποτελεί επείγουσα προτεραιότητα η δημιουργία παραγωγικού προτύπου.

Η πληθυσμιακή συρρίκνωση και η γήρανση του πληθυσμού (όπως αναλύεται σε επόμενο κεφάλαιο) έχει φτάσει σε επίπεδα που οι υφιστάμενες οικονομικές δραστηριότητες αδυνατούν να αντιστρέψουν, σηματοδοτώντας την ανάγκη για την δημιουργία νέων οικονομικών δραστηριοτήτων που θα επιτρέψουν τη μείωση της

ιδιαίτερα υψηλής ανεργίας, ιδιαίτερα στους νέους, μέσω της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας. Η συρρίκνωση του ενεργού πληθυσμού και τα επίπεδα της φτώχειας σε συγκεκριμένο αριθμό Δημοτικών Ενοτήτων εάν δεν ανακοπούν άμεσα θα επιτείνουν την πλήρη περιθωριοποίηση σημαντικού τμήματος της περιοχής παρέμβασης.

Η διπλή «αναπτυξιακή» πρόκληση οδήγησε τις δημοτικές αρχές, τους οικονομικούς εταίρους αλλά και σημαντικό αριθμό κοινωνικών φορέων να δημιουργήσουν την αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία «ΤΑΠΤοΚ ΑΡΚΑΔΙΑ 2020», ως μια ενιαία Ομάδα Τοπικής Δράσης, με στόχο τη διενέργεια διαβουλευσεων με τον τοπικό πληθυσμό (εκτενής αναφορά στο πέμπτο κεφάλαιο της παρούσας) για τον προσδιορισμό της περιοχής παρέμβασης, την εκπόνηση της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης και, σε περίπτωση επιλογής του, την εφαρμογή του Τοπικού Προγράμματος στην Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας.

Στη συνέχεια και με βάση τις απαιτήσεις του Οδηγού Εφαρμογής στο πρώτο κεφάλαιο αποτυπώνεται το αναπτυξιακό προφίλ της περιοχής και στη συνέχεια αναλύεται η υφιστάμενη κατάσταση της, ώστε να αποτελέσει τη βάση για την εκπόνηση της στρατηγικής του Τοπικού Προγράμματος που παρουσιάζεται στο δεύτερο κεφάλαιο. Όπως θα αναλυθεί στη συνέχεια, η περιοχή παρέμβασης συνιστά μια απολύτως συνεχή χωρικά περιοχή οι αναπτυξιακές επιδόσεις της οποίας στη βάση των έξι κοινωνικοοικονομικών δεικτών είναι:

1 - Μέσο φορολογούμενο εισόδημα του πλέον πρόσφατου έτους με δημοσιευμένα επίσημα στοιχεία

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία το μέσο φορολογητέο εισόδημα ανά Δήμο / Δημοτική Ενότητα παρουσιάζεται στον παρακάτω Πίνακα για τους τρεις Δήμους που αποτελούν την περιοχή παρέμβασης (με εξαίρεση τη ΔΚ Τρίπολης):

ΔΗΜΟΣ – ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	2012	Π.Ε. ΑΡΚΑΔΙΑΣ = 100
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	14.224,41	87,4
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	12.206,01	75,0
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	17.814,21	109,5
Περιοχή Παρέμβασης	14.710,22	90,4
Π.Ε. ΑΡΚΑΔΙΑΣ	16.270,46	100,0
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	14.561,35	89,5

Η περιοχή παρέμβασης υστερεί σημαντικά σε επίπεδο μέσου φορολογούμενου εισοδήματος σε σχέση με την Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας, ενώ βρίσκεται πολύ κοντά σε σχέση με το μέσο φορολογούμενο εισόδημα της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

2 - Μεταβολή μόνιμου πληθυσμού (%) μεταξύ 2001 και 2011

Ο Πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει την πληθυσμιακή εξέλιξη στην περιοχή παρέμβασης ανά Δήμο.

ΔΗΜΟΣ – ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	2011	2001	%
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	16.342	19.592	-16.54
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	10.100	12.492	-19.08%
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	10.687	11.044	-3.23%
ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ	37.138	43.128	-13.89%
Π.Ε. ΑΡΚΑΔΙΑΣ	86.685	91.326	-5.08%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	577.903	597.622	-3.30%

Μεταξύ των ετών 2001 και 2011 η περιοχή παρέμβασης παρουσιάζει σημαντική πληθυσμιακή μείωση της τάξης του 13,89%, δεδομένου ότι ο πληθυσμός της μειώνεται σε 37.138 κατοίκους το 2011 έναντι 43.128 κατοίκων το 2011. Η μείωση αυτή είναι κατά πολύ υψηλότερη της μείωσης του πληθυσμού στο σύνολο της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας για την ίδια περίοδο (-5,08%) και της αντίστοιχης μείωσης στο σύνολο της Περιφέρειας Πελοποννήσου (-3,30%). Σημειώνεται ότι η πληθυσμιακή μείωση της Περιφέρειας είναι η τέταρτη ισχυρότερη πληθυσμιακή μείωση μεταξύ των Περιφερειών της χώρας, γεγονός που αναδεικνύει την οξύτητα του φαινομένου στην περιοχή παρέμβασης.

3 - Πληθυσμιακή πυκνότητα (2011)

Η μέση πληθυσμιακή πυκνότητα της περιοχής παρέμβασης, με βάση τα δεδομένα του μόνιμου πληθυσμού του 2011, είναι 11,55 κάτοικοι / Km²) και κινείται σε επίπεδα χαμηλότερα, τόσο αυτών της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας (19,63 κάτοικοι/Km²), όσο και της Περιφέρειας Πελοποννήσου (37,26 κάτοικοι / Km²). Σημειώνεται ότι η Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας αποτελεί μία από τις πλέον αραιοκατοικημένες περιοχές της χώρας, αφού αποτελεί την 6^η πλέον αραιοκατοικημένη Περιφερειακή Ενότητα σε σύνολο 73 Περιφερειακών Ενοτήτων της χώρας, με βάση τα δεδομένα της Απογραφής Πληθυσμού 2011.

ΔΗΜΟΣ – ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Πληθυσμιακή Πυκνότητα
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	11,33
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	9,63
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	14,78
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	11,55
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	19,63
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	37,26

Στο σύνολο της περιοχής παρέμβασης το 38,35% του πληθυσμού κατοικεί σε περιοχές όπου η πληθυσμιακή πυκνότητα είναι χαμηλότερη της μέσης πυκνότητας της περιοχής παρέμβασης (11,55 κάτ. /Km²). Στις περιοχές αυτές αντιστοιχεί το 74,47% της συνολικής έκτασης της περιοχής παρέμβασης.

4 - Ποσοστό (%) ανεργίας του πλέον πρόσφατου έτους με διαθέσιμα επίσημα στοιχεία σε επίπεδο Δημοτικών Ενοτήτων

Από τα στοιχεία καταγραφής της ανεργίας προκύπτει ότι η περιοχή παρέμβασης εμφανίζει σχετικά αντίστοιχα ή και λίγο μικρότερα επίπεδα ανεργίας σε σχέση με την Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας και την Περιφέρεια Πελοποννήσου, με τους Δήμους Μεγαλόπολης και Γορτυνίας όμως να εμφανίζουν σημαντικά υψηλότερο επίπεδο ανεργίας.

ΔΗΜΟΣ – ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ (-ΔΚ Τρίπολης)	12,2%
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	18,9%
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	17,1%
Περιοχή Παρέμβασης	15,06%
Π.Ε. ΑΡΚΑΔΙΑΣ	15,28%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	15,91%

Σημαντικό στοιχείο για την περιοχή παρέμβασης όσον αφορά τα ποσοστά ανεργίας είναι το υψηλό ποσοστό ανεργίας στην ηλικιακή ομάδα 15-34 όπως φαίνεται και στον πίνακα που ακολουθεί.

ΟΜΑΔΑ ΗΛΙΚΙΩΝ	ΧΩΡΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ					
	Περιφέρεια	Π.Ε. Αρκαδίας	Περιοχή Παρέμβασης	Δ. Τρίπολης	Δ. Γορτυνίας	Δ. Μεγαλόπολης
15-34	27,0%	27,9%	28,3%	25,6%	33,6%	29,1%
35-54	10,6%	9,2%	9,0%	6,2%	12,8%	10,8%
55+	8,0%	6,3%	5,7%	4,3%	8,8%	6,1%

5 - Δείκτης γήρανσης το 2011 (ηλικίες 65+ / ηλικίες 0-14)

Ο δείκτης γήρανσης της περιοχής παρέμβασης είναι υψηλότερος σε σχέση με τον αντίστοιχο της Π.Ε. Αρκαδίας και σημαντικά υψηλότερος σε σχέση με την Περιφέρεια Πελοποννήσου γεγονός που καταδεικνύει το έντονο πρόβλημα της γήρανσης του πληθυσμού της περιοχής παρέμβασης.

ΔΗΜΟΣ – ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ (-ΔΚ Τρίπολης)	2,61
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	5,25
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	2,04
Περιοχή Παρέμβασης	2,95
Π.Ε. ΑΡΚΑΔΙΑΣ	2,43
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	1,76

Παρόλα αυτά οι Δημοτικές Ενότητες της περιοχής παρέμβασης εμφανίζουν έντονες διακυμάνσεις με το Δήμο Γορτυνίας να έχει σημαντικά μεγαλύτερο πρόβλημα γήρανσης.

6 - Δείκτης αντικατάστασης το 2011 (ηλικίες 10-14 / ηλικίες 60-64)

ΔΗΜΟΣ – ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ (-ΔΚ Τρίπολης)	0,74
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	0,48
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	0,88
Περιοχή Παρέμβασης	0,69
Π.Ε. ΑΡΚΑΔΙΑΣ	0,82
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	0,79

Σημαντική υστέρηση παρατηρείται στον δείκτη αντικατάστασης καθώς η περιοχή παρέμβασης εμφανίζει μικρότερο δείκτη σε σχέση, τόσο με την Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας, όσο και με την Περιφέρεια Πελοποννήσου με το μεγαλύτερο πρόβλημα να εντοπίζεται στο Δήμο Γορτυνίας.

Από τα ανωτέρω μεγέθη προκύπτει ότι η περιοχή παρέμβασης είναι ομοιογενής, χωρικά συνεχής, αποτελείται από Δημοτικές Ενότητες γεινιάζουσες και αλληλοεξαρτώμενες οι οποίες χαρακτηρίζονται από την αναπτυξιακή υστέρηση, τόσο σε σχέση με την Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας όσο και με την Περιφέρεια Πελοποννήσου.

Το σύνολο των παραπάνω δεδομένων αναλύονται διεξοδικά στο επίπεδο του Δήμου και των Δημοτικών Ενοτήτων στις ενότητες που ακολουθούν.

1.1.1. Θέση περιοχής παρέμβασης στη διοικητική διαίρεση της Περιφέρειας

Η περιοχή παρέμβασης έχει πληθυσμό 37.150 κατοίκων και περιλαμβάνει το σύνολο των Δημοτικών Κοινοτήτων των Δήμων Τρίπολης, Γορτυνίας και Μεγαλόπολης με εξαίρεση τη Δημοτική Κοινότητα Τρίπολης, ο πληθυσμός της οποίας υπερβαίνει τους 10.000 κατοίκους. Με γεωφυσικές παραμέτρους η περιοχή παρέμβασης αποτελείται από τον ορεινό όγκο του Μαινάλου όρους, με τις κοιλάδες Μαντινείας, Τεγέας και Ασέας, τον ορεινό όγκο του Λύκειου όρους μέχρι την Ανδρίτσαίνα με την κοιλάδα της Μεγαλόπολης, μέχρι τις χαράδρες των ποταμών Λούσιου και Αλφειού.

Η επιλεγείσα περιοχή εντάσσεται στην Περιφερειακή Ενότητα (Π.Ε.) Αρκαδίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου και αντιπροσωπεύει το 72,83% της συνολικής έκτασης της Π.Ε. και το 47,22% του πληθυσμού της (2011), ή το 20,73% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας και το 7,22% του πληθυσμού της Πελοποννήσου.

Σε αυτό το πλαίσιο στην περιοχή παρέμβασης εντάσσονται τρεις Δήμοι:

- Ο **Δήμος Τρίπολης**, με εξαίρεση την πόλη της Τρίπολης (Δημοτική Κοινότητα Τρίπολης).
- Το σύνολο του **Δήμου Γορτυνίας**.
- Το σύνολο του **Δήμου Μεγαλόπολης**.

Η περιοχή περιλαμβάνει **19 Δημοτικές Ενότητες** στις οποίες εντάσσονται **μία Δημοτική Κοινότητα** (Μεγαλόπολης) και **208 Τοπικές Κοινότητες**, όπου οι ορεινές περιοχές αντιστοιχούν στο 66% (137 Τοπικές Κοινότητες) και οι μειονεκτικές περιοχές στο 34% (71 Τοπικές Κοινότητες).

Διάγραμμα 1-1: Κατανομή των ορεινών – μειονεκτικών στην περιοχή παρέμβασης

Από το σύνολο του Δήμου Τρίπολης στην περιοχή παρέμβασης εντάσσονται οκτώ Δημοτικές Ενότητες και 78 Τοπικές Κοινότητες, εκ των οποίων 44 χαρακτηρίζονται ως ορεινές και 34 ως μειονεκτικές περιοχές:

ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ		
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΟΔΗΓΙΕΣ 75/268 & 85/148/ΕΟΚ
Τρίπολης	Μερκοβουνίου, Περθωρίου	Ορεινή
	Αγίου Βασιλείου, Αγίου Κωνσταντίνου, Ευάνδρου, Θάνα, Μάκρης, Μαντινείας, Παλλαντίου, Πελάγους, Σκοπής	Μειονεκτική
Βαλτετσίου	Αγριακόνας, Αθηναίου, Αραχαμιτών, Αμπελακίου, Ασέας, Βαλτετσίου, Δάφνης, Δόριζα, Καλτεζών, Κεραστήρη, Μάναρη, Μαυρογιάννη, Παλαιοχούνης, Πάπαρη	Ορεινή
Κορυθίου	Στενού, Αγιωργιτικών, Ζευγολατείου, Νεοχωρίου Μαντινείας, Παρθενίου	Μειονεκτική
	Ελαιοχωρίου	Ορεινή
Λεβιδίου	Λεβιδίου, Βλαχέρνης, Δάρα, Κανδήλας, Καρδαρά, Κώμης, Λίμνης, Ορχομενού, Παλαιοπύργου, Παναγίτσας, Χωτούσσης	Ορεινή
Μαντινείας	Νεστάνης, Αρτεμισίου, Κάψα, Λουκά, Σιμιάδων	Μειονεκτική
	Πικέρνη, Σάγκα	Ορεινή
Σκιρίτιδας	Αγίας Βαρβάρας, Αλεποχωρίου, Βλαχοκερασέας, Βουρβούρων, Κερασιάς, Κολλινών, Πηγαδακίων	Ορεινή
Τεγέας	Σταδίου, Αλέας, Βουνού, Γαρέας, Επισκοπής, Καμαρίου, Κερασίτσης, Κανδάλου, Λιθοβουνίων, Μαγούλας, Μανθυρέας, Ριζών, Στριγκου, Τζίβα	Μειονεκτική
	Μαυρικού, Ψηλής Βρύσης	Ορεινή
Φαλάνθου	Τσελεπάκου, Αλωνισταιίνης, Μαινάλου, Πιάνας, Ροεινού, Σιλίμνης, Χρυσοβιτσίου	Ορεινή

Στην περιοχή παρέμβασης εντάσσεται το σύνολο του Δήμου Γορτυνίας, ο οποίος αποτελείται από οκτώ Δημοτικές Ενότητες και 70 Τοπικές Κοινότητες, εκ των οποίων 61 χαρακτηρίζονται ως ορεινές και 9 ως μειονεκτικές περιοχές:

ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ		
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΟΔΗΓΙΕΣ 75/268 & 85/148/ΕΟΚ
Δημητσάνας	Δημητσάνης, Ζατούνης, Ζιγοβιστίου, Μελισσοπέτρας, Παναγίας, Ράδου, Ριζοσπηλιάς	Ορεινή
Βυτίνας	Βυτίνας, Ελάτης, Καμενίτσας, Λάσσης, Μαγουλιάνων, Νυμφασίας, Πυργακίου	Ορεινή
Ηραίας	Παλούμπας, Αραχόβης, Κοκκινορράχης, Λυκούρεση, Λυσσαρέας, Οχθίας, Ράφτη, Σαρακινίου Ηραίας, Σέρβου, Ψαρίου	Ορεινή
	Αγίου Ιωάννου Αρχαίας Ηραίας, Κακουραϊκών, Κοκκορά, Λιοδώρας, Λουτρών Ηραίας, Πυρρή, Χρυσοχωρίου	Μειονεκτική
Κλείτορος	Μυγδαλιάς, Αγριδίου, Βαλτεσινικού, Δρακοβουνίου, Θεοκτίστου, Κερπινής, Ξηροκαρπαίνης, Πουρναριάς, Πρασίνου	Ορεινή
Κοντοβαζαίνης	Κοντοβαζαίνης, Βάχλιας, Βελημαχίου, Βιδιακίου, Βούτση, Δήμητρας, Καρδαρισίου, Μοναστηρακίου, Παραλογγών	Ορεινή
Λαγκαδίων	Λαγκαδίων, Λευκοχωρίου	Ορεινή
Τρικολώνων	Στεμνίτσας, Ελληνικού, Παλαμαρίου, Παύλιας, Σύρνας	Ορεινή
Τροπαίων	Τροπαίων, Αετορράχη, Βυζικίου, Δόξης, Καλλιανίου, Νεοχωρίου Γορτυνίας, Περδικονερίου, Ραχών, Σπάθαρη, Σταυροδρομίου, Χώρας	Ορεινή
	Καστρακίου, Λιβαδακίου, Τριποταμιάς	Μειονεκτική

Τέλος, στην περιοχή παρέμβασης εντάσσεται το σύνολο του Δήμου Μεγαλόπολης, ο οποίος αποτελείται από τρεις Δημοτικές Ενότητες, στις οποίες εντάσσονται η Δημοτική Κοινότητα Μεγαλόπολης και 60 επιπλέον Τοπικές Κοινότητες, εκ των οποίων 32 χαρακτηρίζονται ως ορεινές και 28 ως μειονεκτικές περιοχές:

ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ		
ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ / ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΟΔΗΓΙΕΣ 75/268 & 85/148/ΕΟΚ
Μεγαλόπολης	Μεγαλοπόλεως (Δημοτική Κοινότητα)	Πεδινή
	Ανθοχωρίου, Γεφύρας, Θωκνίας, Μακρυσίου, Μαραθούσσης, Νέας Εκκλησούλας, Νεοχωρίου Λυκοσούρας, Παραδεισίων, Περιβολίων, Πλάκας, Ραφομμάτη, Σουλίου, Σούλου, Τριλόφου, Τριποτάμου, Χωρέμη	Μειονεκτική
	Άνω Καρυών, Βάγγου, Βάστα, Ίσαρη, Ισώματος Καρυών, Καράτουλα Μεγαπόλεως, Καστανοχωρίου, Κάτω Καρυών, Λυκαίου, Λυκοσούρας, Λυκοχίων, Μαλλωτών, Χιράδων, Χράνων	Ορεινή
Γόρτυνος	Καρπαίνης, Ζώνης, Κατισίμπαλη, Κυπαρισσίων, Μάραθα, Μαυριών	Μειονεκτική
	Ατσιχόλου, Κουρουνιού, Κωτιλίου, Μάραθα, Σαρακινίου	Ορεινή
Φαλαισίας	Λεονταρίου, Βελιγοστής, Ελληνίτσας, Καμάρας, Ποταμιάς, Σουλαρίου	Μειονεκτική
	Ακόβου, Αναβρυτού, Ανεμοδουρίου, Βουτσαρά, Γιανναίων, Γραικού, Δυρραχίου, Λεππινίου, Νεοχωρίου Φαλαισίας, Πετρίνας, Ρουτσίου, Σκορτσινού, Τουρκολέκα, Φαλαισίας	Ορεινή

1.1.2. Πληθυσμιακά στοιχεία περιοχής παρέμβασης

Ο συνολικός πληθυσμός της περιοχής παρέμβασης ανέρχεται σε 37.138 κατοίκους, σύμφωνα με τα στοιχεία Απογραφής Πληθυσμού 2011 της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας.

Πίνακας 1.1: Μόνιμος Πληθυσμός περιοχής παρέμβασης ανά Δήμο/Δημοτική Ενότητα

ΔΗΜΟΣ – ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	%
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	16.342	44,0%
Τρίπολης	2.873	7,7%
Βαλτετσίου	917	2,5%
Κορυθίου	2.133	5,7%
Λεβιδίου	3.094	8,3%
Μαντινείας	2.114	5,7%
Σκίριπιδας	1.265	3,4%
Τεγέας	3.544	9,5%
Φαλάνθου	402	1,1%
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	10.100	27,2%
Δημητσάνας	763	2,1%
Βυτίνας	1.116	3,0%
Ηραίας	1.552	4,2%
Κλείτορος	1.406	3,8%
Κοντοβαζαίνης	1.171	3,2%
Λαγκαδίων	636	1,7%
Τρικολώνων	578	1,6%
Τροπαίων	2.887	7,8%
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	10.687	28,8%
Μεγαλόπολης	7.890	21,2%
Γόρτυνος	720	1,9%
Φαλαισίας	2.077	5,6%
(i) ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	37.138	
(ii) ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	86.865	
(iii) = (i)/(ii)	42,75%	
(iv) ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	577.903	
(v) = (ii)/(iv)	15,03%	

ΠΗΓΗ: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2011

Ο Δήμος Τρίπολης αντιπροσωπεύει πληθυσμιακά το 44% της περιοχής μελέτης (16.232 κάτοικοι) έναντι 28,8% του Δήμου Μεγαλόπολης (10.687 κάτοικοι) και 27,2% του Δήμου Γορτυνίας (10.100 κάτοικοι). Σημειώνεται ότι ο πληθυσμός του Δήμου Τρίπολης, περιλαμβανομένης της πόλης της Τρίπολης, ανέρχεται σε 47.254 κατοίκους το 2011, δηλαδή στην περιοχή παρέμβασης συμμετέχει το 34,6% του πληθυσμού του Δήμου Τρίπολης.

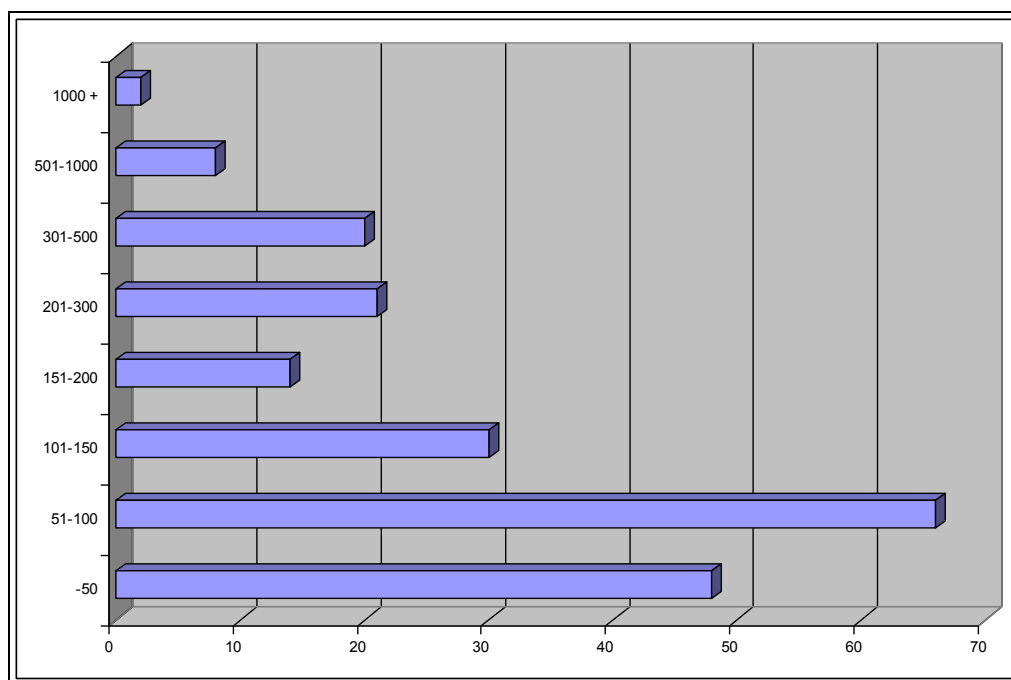
Στο επίπεδο των Δημοτικών Ενοτήτων η Δ.Ε. Μεγαλόπολης συγκεντρώνει 7.890 κατοίκους, ή το 21,2% του συνολικού πληθυσμού της περιοχής μελέτης, ενώ κατά σειρά πληθυσμιακού μεγέθους ακολουθούν οι Δ.Ε. Τεγέας (3.544 κάτοικοι ή 9,5%), Λεβιδίου

(3.094 κάτοικοι ή 8,3%), Τροπαίων (2.887 κάτοικοι, ή 7,8%), Τρίπολης (2.873 κάτοικοι, ή 7,7%), Μαντινείας (2.114 κάτοικοι ή 5,7%), Κορυθίου (2.133 κάτοικοι ή 5,7%) και Φαλαισίας (2.077 κάτοικοι ή 5,6%).

Η Δημοτική Κοινότητα Μεγαλόπολης συγκεντρώνει μόνιμο πληθυσμό 5.779 κατοίκους το 2011 αποτελώντας τον σημαντικότερο, από πλευράς πληθυσμιακού μεγέθους, οικισμό της περιοχής παρέμβασης. Ακολουθούν οι Τοπικές Κοινότητες Λεβιδίου της ομώνυμης Δ.Ε. (1.025 κάτοικοι), Αγίου Κωνσταντίνου Δ.Ε. Τρίπολης (719 κάτοικοι), Σταδίου Δ.Ε. Τεγέας (687), Νεστάνης Δ.Ε. Μαντινείας (669), Βυτίνας (666), Ριζών Δ.Ε. Τεγέας (552), Τροπαίων (543) και Λαγκαδίων (504).

Ο Πίνακας του **Παραρτήματος Ι** παρουσιάζει πληθυσμιακά δεδομένα ανά Δημοτική Ενότητα και Δημοτική/Τοπική Κοινότητα για το σύνολο της περιοχής παρέμβασης. Η πλειοψηφία των Τ.Κ. είναι μικρού πληθυσμιακού μεγέθους. Με βάση τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού 2011 (βλ. Διάγραμμα 1) 66 Τ.Κ. έχουν πληθυσμό 51-100 κατοίκους. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 54,5% του συνολικού αριθμού των Τ.Κ. έχει πληθυσμό έως 100 κατοίκους και το 68,9% έχει πληθυσμό έως 150 κατοίκους.

Διάγραμμα 1-2: Κατανομή Τοπικών Κοινοτήτων περιοχής παρέμβασης κατά τάξη μεγέθους, 2011

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία στοιχείων.

Μόνο δύο Κοινότητες έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο των 1000 κατοίκων (Δημοτική Κοινότητα Μεγαλόπολης με πληθυσμό 5.779 κατοίκους και Τοπική Κοινότητα Λεβιδίου με πληθυσμό 1.025 κατοίκους το 2011).

Στην δεύτερη κλάση των Τοπικών Κοινοτήτων με 501 έως 1000 κατοίκους εντάσσονται επτά Τοπικές Κοινότητες. Πρόκειται για τις ΤΚ Αγ. Κωνσταντίνου (ΔΕ Τρίπολης),

Κανδήλας (ΔΕ Λεβιδίου), Νεσάνης (ΔΕ Μαντινείας), Σταδίου και Ριζών (ΔΕ Τεγέας), Βυτίνας, Τροπαίων και Λαγκαδίων.

1.1.3. Έκταση της περιοχής παρέμβασης

Η περιοχή παρέμβασης έχει συνολική έκταση 3.216 Km² που αντιστοιχεί στο 72,82% της έκτασης της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας και στο 20,73% της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

Πίνακας 1.2: Έκταση περιοχής παρέμβασης ανά Δήμο/Δημοτική Ενότητα

ΔΗΜΟΣ – ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΕΚΤΑΣΗ (Κm ²)	%
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	1.443	44,9%
Τρίπολης	90	2,8%
Βαλτετσίου	211	6,6%
Κορυθίου	114	3,5%
Λεβιδίου	312	9,7%
Μαντινείας	204	6,3%
Σκίριπιδας	186	5,8%
Τεγέας	119	3,7%
Φαλάνθου	207	6,4%
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	1.050	32,7%
Δημητσάνας	110	3,4%
Βυτίνας	139	4,3%
Ηραίας	145	4,5%
Κλείτορος	150	4,7%
Κοντοβαζαίνης	138	4,3%
Λαγκαδίων	80	2,5%
Τρικολώνων	101	3,1%
Τροπαίων	187	5,8%
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	723	22,5%
Μεγαλόπολης	334	10,4%
Γόρτυνος	114	3,5%
Φαλαισίας	275	8,6%
(i) ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	3.216	
(ii) ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	4.416	
(iii) = (i)/(ii)	72,82%	
(iv) ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	15.511	
(v) = (i)/(iv)	20,73%	

ΠΗΓΗ: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2011

Ο Δήμος Τρίπολης αντιπροσωπεύει το 44,9% της έκτασης της περιοχής (1.443 Km²) έναντι 32,7% του Δήμου Γορτυνίας (1.050 Km²) και 22,5% του Δήμου Μεγαλόπολης (723 Km²). Σημειώνεται ότι η συνολική έκταση του Δήμου Τρίπολης, περιλαμβανομένης της πόλης της Τρίπολης, ανέρχεται σε 1472 Km², δηλαδή στην περιοχή παρέμβασης συμμετέχει το 98% της έκτασης του Δήμου Τρίπολης.

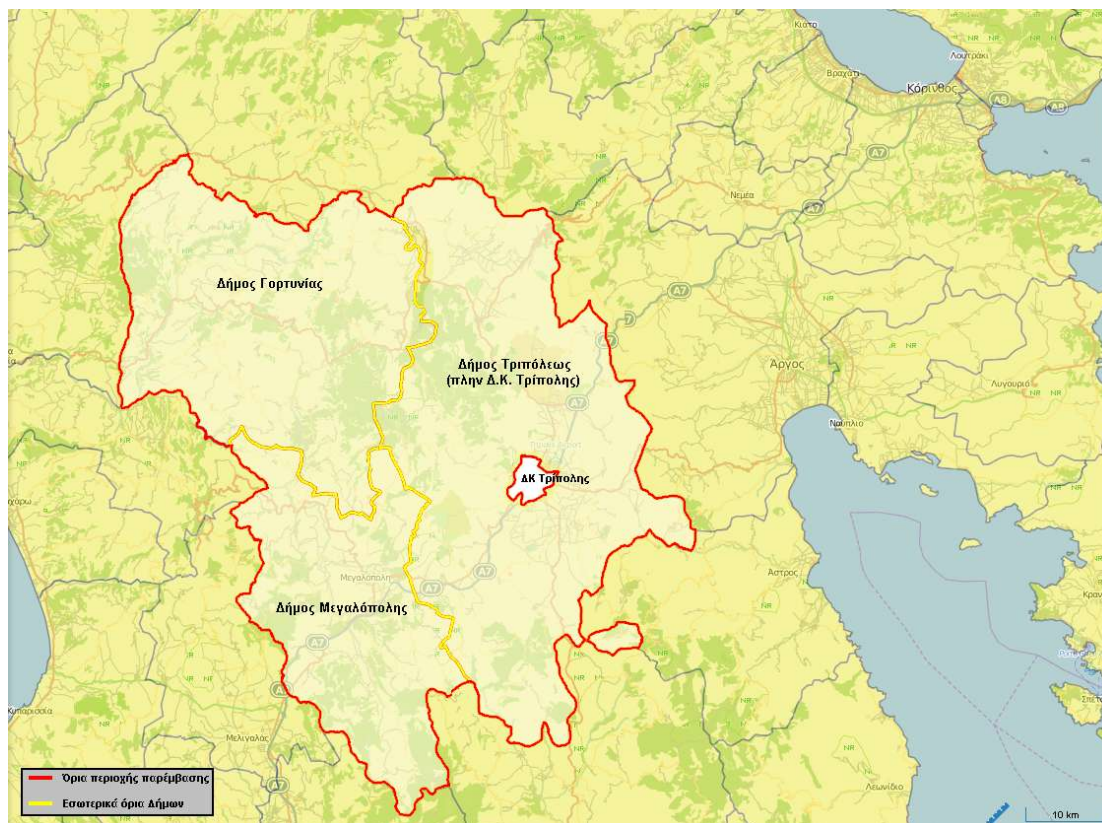
Η Δημοτική Ενότητα Μεγαλόπολης αντιπροσωπεύει το 10,4% της συνολικής έκτασης της περιοχής παρέμβασης, ακολουθούμενη από τις Δ.Ε. Λεβιδίου του Δήμου Τρίπολης (312

Km² ή 9,7%), Φαλαισίας του Δήμου Μεγαλόπολης (275 Km² ή 8,6%), Βαλτετσίου (211 Km² ή 6,6%), Φαλάνθου (207 Km² ή 6,4%) και Μαντινείας (204 Km² ή 6,3%) οι οποίες ανήκουν στο Δήμο Τρίπολης.

Στο επίπεδο των Δημοτικών / Τοπικών Κοινοτήτων που εντάσσονται στην περιοχή παρέμβασης, μεγαλύτερη είναι η έκταση της Τοπικής Κοινότητας Κολλινών της Δ.Ε. Σκιρτίδας (86 Km²) και ακολουθούν οι Τ.Κ. Λεβιδίου (77 Km²) και Κανδήλας (64 Km²) της Δ.Ε. Λεβιδίου, Λαγκαδίων (66) και Στεμνίτσης της Δ.Ε. Τρικολώνων (54 Km²).

Ο Πίνακας του **Παραρτήματος II** παρουσιάζει στοιχεία έκτασης ανά Δημοτική Ενότητα και Δημοτική/Τοπική Κοινότητα για το σύνολο της περιοχής παρέμβασης.

Χάρτης περιοχής παρέμβασης

2. ΣΧΕΔΙΟ SWOT ANALYSIS

Με βάση την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, ανά κύρια κατηγορία χαρακτηριστικών της περιοχής παρέμβασης, συντίθενται περιγραφικά οι αδυναμίες/ μειονεκτήματα, πλεονεκτήματα/ δυνατότητες, ευκαιρίες/ προοπτικές και απειλές / κίνδυνοι.

	ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ (Weaknesses)	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)
ΘΕΣΗ	<p>Εγγύτητα στο Μητροπολιτικό κέντρο των Αθηνών και πύλες εισόδου της χώρας (Λιμάνι Πάτρας, Αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος, Αεροδρόμιο Καλαμάτας)</p> <p>Ευχερής πρόσβαση στο μεγαλύτερο μέρος της περιοχής παρέμβασης</p> <p>Εγγύτητα σε δύο από τα σημαντικότερα αρχαιολογικά μνημεία παγκόσμιας σημασίας (Αρχαία Ολυμπία, Μυκήνες)</p> <p>Κεντρική θέση στην Πελοπόννησο, διέλευση επισκεπτών που κατευθύνονται σε άλλους σημαντικούς τουριστικούς προορισμούς στα νότια και δυτικά της Περιφέρειας</p> <p>Ευνοϊκές συνθήκες πρόσβασης – εξυπηρέτηση από αυτοκινητόδρομους (Αθήνα – Τρίπολη – Καλαμάτα)</p>			

ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	<p>Υψηλής ποιότητας και μοναδικό φυσικό περιβάλλον</p> <p>Άσκηση γεωργικών πρακτικών φιλικών προς το περιβάλλον που διαμορφώνουν υψηλής αισθητικής αξίας αγροτικό τοπίο</p>	<p>Ελλιπής προστασία και μη αξιοποίηση του μοναδικού φυσικού περιβάλλοντος</p> <p>Υποβάθμιση οικιστικού περιβάλλοντος σε περιοχές με αναπτυγμένη τουριστική δραστηριότητα</p> <p>Έλλειψη χώρων πρασίνου και αναψυχής σε επιβαρυνμένες περιβαλλοντικά περιοχές</p> <p>Γερασμένο και ενεργοβόρο κτιριακό απόθεμα δημοτικών κτιρίων και σχολείων.</p> <p>Υψηλό κόστος λειτουργίας δημόσιων υποδομών λόγω κλιματολογικών συνθηκών σε ορεινές περιοχές.</p>	<p>Σταδιακή αποκατάσταση της περιοχής των λιγνιτωρυχείων.</p>	
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ – ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	<p>Χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα</p>	<p>Έντονο δημογραφικό πρόβλημα: πληθυσμιακή μείωση και αυξανόμενη γήρανση.</p>		
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ		<p>Χαμηλό ποσοστό ενεργού πληθυσμού</p> <p>Υψηλή ανεργία των νέων</p> <p>Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο</p> <p>Ελλιπής επαγγελματική κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού, κυρίως του γεωργικού και τουριστικού τομέα</p> <p>Εξάρτηση σε όρους εισοδήματος και απασχόλησης σε σημαντικό τμήμα της περιοχής από φθίνουσα οικονομική δραστηριότητα</p>		<p>Προγραμματισμένη παύση της λειτουργίας του μεγαλύτερου τμήματος των εργασιών της ΔΕΗ και ιδιαίτερα σημαντικός περιορισμός της απασχόλησης σε αυτή</p>

		(Λιγνιτωρυχεία ΔΕΗ) Επιμέρους Δημοτικές Ενότητες της περιοχής παρέμβασης κάτω από το όριο της φτώχειας. Ελλείψεις σε δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού και αναντιστοιχία μεταξύ των απαιτήσεων των επιχειρήσεων και των προσόντων του εργατικού δυναμικού.		
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	<p>Σημαντικές επενδύσεις ίδρυσης και εκσυγχρονισμού τουριστικών ανωδομών σε μικρό τμήμα της περιοχής παρέμβασης</p> <p>Καταξιωμένος προορισμός χειμερινού τουρισμού και σημαντικές δυνατότητες για την ανάπτυξη πληθώρας θεματικών τουριστικών δραστηριοτήτων</p> <p>Μακρόχρονη ιστορία - -πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα</p> <p>Πληθώρα αρχαιολογικών χώρων, μουσείων, μνημείων, παραδοσιακών οικισμών, ειδικών λαογραφικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων</p> <p>Παραγωγή γεωργικών προϊόντων ΠΟΠ - ΠΓΕ</p>	<p>Σημαντική επίπτωση της οικονομικής κρίσης στην τοπική οικονομία και στους βασικούς για αυτή κλάδους (π.χ. τουρισμός).</p> <p>Αδυναμία προσέλκυσης αλλοδαπών τουριστών, εξάρτηση από τον ημεδαπό τουρισμό και ιδιαίτερα χαμηλή διάρκεια παραμονής.</p> <p>Χωρική συγκέντρωση τουριστικών δραστηριοτήτων σε μικρό τμήμα της περιοχής</p> <p>Ελλείψεις και υστέρηση ποιότητας των τουριστικών υποδομών</p> <p>Μη αξιοποίηση σημαντικών πολιτιστικών και φυσικών πόρων για την ανάπτυξη του τουρισμού</p> <p>Απουσία ταυτότητας της περιοχής και δημιουργίας συνεκτικού τουριστικού προϊόντος</p> <p>Χαμηλή προστιθέμενη αξία παραγόμενων γεωργικών προϊόντων.</p>	<p>Ολοκλήρωση σημαντικού αριθμού έργων για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς από το ΠΕΠ Πελοποννήσου.</p> <p>Ανάπτυξη σε ένα βαθμό τουριστικών δραστηριοτήτων στην περιοχή που απευθύνονται σε κοινό με ορισμένα ενδιαφέροντα</p> <p>Σημαντικές ευκαιρίες προγραμματισμού και εφαρμογής έργων στο πλαίσιο των συγχρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων από τα ΕΔΕΤ την προγραμματική περίοδο 2014-2020.</p> <p>Λειτουργία ΒΙ.ΠΕ και προοπτική λειτουργίας Επιχειρηματικού Πάρκου logistics.</p> <p>Οι βασικές οικονομικές δραστηριότητες της περιοχής παρέμβασης (τουρισμός, αγροδιατροφή) περιλαμβάνονται μεταξύ των τομέων προτεραιότητας της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας.</p>	<p>Μη ανάπτυξη ενός νέου παραγωγικού προτύπου σε αντικατάσταση του υπάρχοντος που στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην λειτουργία της ΔΕΗ στην περιοχή.</p> <p>Επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην λειτουργία του χιονοδρομικού κέντρου, μη ύπαρξη σχεδίου εναλλακτικής αξιοποίησής του πέραν της χειμερινής περιόδου.</p> <p>Συνεχιζόμενο δυσμενές οικονομικό περιβάλλον.</p> <p>Υψηλή φορολόγηση και ασταθές θεσμικό πλαίσιο.</p> <p>Έντονα ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον για ομοειδή γεωργικά προϊόντα</p> <p>Μείωση των αγροτικών επιδιμήσεων</p>

		<p>Μικρό μέγεθος γεωργικών εκμεταλλεύσεων και τάσεις εγκατάλειψης γεωργικής γης ιδιαίτερα στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές</p> <p>Χαμηλός βαθμός ενσωμάτωσης της καινοτομίας, ιδίως στο γεωργικό τομέα</p> <p>Περιορισμένη τυποποίηση επώνυμων τοπικών προϊόντων</p> <p>Έλλειψη επενδυτικού ενδιαφέροντος</p> <p>Έλλειψη πνεύματος συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων της περιοχής.</p> <p>Ελλιπές θεσμικό πλαίσιο και φορέα διαχείρισης του Μαινάλου.</p>	<p>Ευνοϊκό θεσμικό πλαίσιο για τον θεματικό τουρισμό</p> <p>Εξοικείωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τον προγραμματισμό και εφαρμογής παρεμβάσεων για την τοπική ανάπτυξη (παρεμβάσεις τύπου Leader)</p> <p>Αυξανόμενη ζήτηση επώνυμων, πιστοποιημένων και βιολογικών αγροτικών προϊόντων</p> <p>Τάση εγκατάστασης νέων κατοίκων στην ύπαιθρο</p>	
ΥΠΟΔΟΜΕΣ	<p>Πρόσφατα ολοκληρωμένο πρωτεύον οδικό δίκτυο (αυτοκινητόδρομος Αθήνα – Τρίπολη –Καλαμάτα)</p>	<p>Προβλήματα υδροδότησης σε ορεινές περιοχές</p> <p>Προβληματική οδική σήμανση και βατότητα κατά τους χειμερινούς μήνες, ιδιαίτερα σε ορεινές περιοχές</p> <p>Προβληματική οδική σύνδεση αρχαιολογικών χώρων και μνημείων</p> <p>Απουσία αποχετευτικού δικτύου ιδιαίτερα σε Δημοτικές Ενότητες με τουριστική κίνηση</p> <p>Ελλείψεις στην παρεχόμενη πρωτοβάθμια υγεία ιδιαίτερα σε ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές οι οποίες παρουσιάζουν και τα εντονότερα προβλήματα</p>	<p>Η δρομολόγηση παρεμβάσεων μέσω του ΠΕΠ Πελοποννήσου 2014-2020 αλλά και του ΕΠ «Υποδομές Μεταφορών Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» για την κατασκευή εγκαταστάσεων ΕΕΛ σε Δημοτικές Ενότητες της περιοχής παρέμβασης</p> <p>Αξιοποίηση προγραμμάτων τηλειατρικής</p>	<p>Καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση των υποδομών ΕΕΛ και διαχείρισης στερεών αποβλήτων</p>

		<p>γήρανσης</p> <p>Παλαιότητα κτιριακών υποδομών εκπαίδευσης ιδιαίτερα στις ορεινές περιοχές - Υψηλό κόστος θέρμανσης</p> <p>Υστέρηση υποδομών πρόνοιας</p>		
--	--	---	--	--

3. Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Η αναπτυξιακή στρατηγική βασίστηκε στις διαπιστωμένες και ιεραρχημένες ανάγκες της περιοχής παρέμβασης όπως αυτές προέκυψαν από την SWOT ανάλυση και το σύνολο των προγραμματικών κειμένων που σχετίζονται με:

- ο τον εθνικό Σχεδιασμό (ΕΣΠΑ 2014-2020, Γενικό και Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο),
- ο τον περιφερειακό σχεδιασμό (ΠΕΠ Πελοποννήσου 2014-2020, Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης, Επιχειρησιακό Σχέδιο Περιφέρειας Πελοποννήσου, Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου),
- ο τον υποπεριφερειακό σχεδιασμό (Επιχειρησιακά Σχέδια Δήμων Γορτυνίας, Μεγαλόπολης, Τρίπολης, και τα δύο Τοπικά Προγράμματα CLLD Leader της ANBOΠΕ και της Αναπτυξιακής Πάρωννα)

Η αναπτυξιακή στρατηγική παράλληλα όφειλε να λάβει υπόψη της τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, τα προβλήματα ρευστότητας που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις αλλά και την πρόσφατη εμπειρία από την υλοποίηση των αναπτυξιακών παρεμβάσεων της περιόδου 2007-2013.

Η περιοχή παρέμβασης χαρακτηρίζεται από τρία επιμέρους «παραγωγικά κυκλώματα» με έντονη χωρική αναφορά που δεν ταυτίζεται με τα διοικητικά όρια. Κοινό χαρακτηριστικό της περιοχής παρέμβασης όμως είναι η αναγκαιότητα διαμόρφωσης ενός κοινού αναπτυξιακού προτύπου αφού σε σύντομο χρονικό διάστημα το «παραγωγικό κύκλωμα» λιγνίτης – ηλεκτροπαραγωγή που κυριαρχεί στο νοτιοδυτικό τμήμα της περιοχής παρέμβασης θα πάψει να υφίσταται, σηματοδοτώντας την ανάγκη ανάδειξης νέων οικονομικών δραστηριοτήτων.

Το παραγωγικό κύκλωμα του τουρισμού, που γεωγραφικά εστιάζεται στο βόρειο τμήμα της περιοχής παρέμβασης (τμήμα του Δήμου Γορτυνίας και μικρό τμήμα του Δήμου Τρίπολης με βάση τη συγκέντρωση των καταλυμάτων και των καταστημάτων εστίασης), αναπτύχθηκε την περίοδο προ της οικονομικής κρίσης αλλά ήδη παρουσιάζει κάμψη που οφείλεται αφενός στη μεγάλη εξάρτηση από τον εγχώριο τουρισμό αφετέρου δε στη μη δυνατότητα εμπλουτισμού του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος.

Στο παραγωγικό κύκλωμα της γεωργίας - κυρίαρχο στο κεντρικό και στο βορειοανατολικό τμήμα της περιοχής παρέμβασης - παρουσιάζονται διαφορετικές ταχύτητες που σχετίζονται με τη δυναμική των επιμέρους καλλιεργειών και τη γεωμορφολογία της περιοχής. Η περιοχή της Τεγέας παρουσιάζει μια δυναμική, όπως, επίσης, δυναμική παρουσιάζει και η περιοχή της Μαντινείας που μπορεί να χαρακτηριστεί και ως ζώνη της αμπελουργίας. Υπάρχει ένα σημαντικό τμήμα της περιοχής παρέμβασης που χαρακτηρίζεται από πληθυσμιακή αποψίλωση και έντονη

μείωση πληθυσμού, απόρροια των χαμηλών επιδόσεων της γεωργίας και της απουσίας τουριστικής δραστηριότητας.

Το σύνολο των προγραμματικών εγγράφων αναγνωρίζει τη σημασία του τουρισμού σαν αναδυόμενη και δυναμική οικονομική δραστηριότητα, την αδυναμία αξιοποίησης του πλούσιου φυσικού περιβάλλοντος και του πολιτιστικού πλούτου της περιοχής, την σημασία του τρίπτυχου Αγροδιατροφή – Τουρισμός - Πολιτισμός σαν βασική οικονομική δραστηριότητα αλλά και τους όρους και τις προϋποθέσεις που πρέπει να εκπληρωθούν ώστε να καταστεί εφικτή η επανεκκίνηση - δρομολόγηση (ανάλογα με την υπο-περιοχή) της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Οι όροι και οι προϋποθέσεις σχετίζονται με παρεμβάσεις στους τομείς των υποδομών, της επιχειρηματικότητας, των θεσμικών ρυθμίσεων αλλά και των αντιλήψεων για τη δημιουργία μιας κουλτούρας συνεργασιών μεταξύ δημόσιου-ιδιωτικού αλλά πλέον και του κοινωνικού τομέα της οικονομίας. Καθοριστική είναι και η λειτουργία μηχανισμού στήριξης της αναπτυξιακής διαδικασίας με δεδομένα τα σημαντικά προβλήματα που παρουσιάζει το ανθρώπινο κεφάλαιο στην περιοχή παρέμβασης.

Η μεταβολή του παραγωγικού προτύπου μιας περιοχής αποτελεί μια μακροχρόνια διαδικασία η οποία, σε συνθήκες έντονης οικονομικής κρίσης και αρνητικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος και απο-επένδυσης που χαρακτηρίζει τη χώρα συνολικά, καθίσταται ιδιαίτερα δύσκολη. Εάν στο ανωτέρω πλαίσιο προστεθεί :

- ο η αβεβαιότητα σχετικά με το μέλλον του μεγαλύτερου δημιουργού θέσεων εργασίας και εισοδήματος σε μεγάλο τμήμα περιοχής παρέμβασης που είναι η ΔΕΗ,
- ο η μη δυνατότητα του ΤΑΠΤοΚ να παρέμβει σε ζητήματα που άπτονται της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της πρώτης μεταποίησης που αποτελούν δύο βασικές συνιστώσες της αγροδιατροφικής αλυσίδας αξίας που όμως θα καλυφθούν από τα δύο τοπικά προγράμματα Leader που υλοποιούνται στην περιοχή παρέμβασης,

οδηγεί στην επικέντρωση της στρατηγικής στην επίτευξη στόχων που σχετίζονται με το είδος των παρεμβάσεων που μπορεί να χρηματοδοτήσει μέσω του Προγράμματος ΤΑΠΤοΚ οι οποίοι θα είναι συνεκτικοί και συμπληρωματικοί μεταξύ τους, στοχεύοντας στην ολοκληρωμένη αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η περιοχή παρέμβασης συνολικά και όχι οι επιμέρους Δημοτικές Ενότητες της.

3.1. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΟΡΑΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΑΠΤΟΚ

Οραματικός Στόχος:

Βελτίωση της ελκυστικότητας της περιοχής σαν τόπου κατοικίας και άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας με την προώθηση των αρχών της βιώσιμης και αυτοτροφοδοτούμενης ανάπτυξης

Για την επίτευξη του οράματος απαιτείται η αναστροφή της πληθυσμιακής αποδυνάμωσης που μπορεί να επιτευχθεί με τη συγκράτηση του πληθυσμού της ηλικιακής ομάδας 15-34 ετών, ενώ σε ορισμένες περιοχές απαιτείται η προσέλκυση νέων κατοίκων. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η αναθέρμανση της οικονομικής δραστηριότητας με τον τουρισμό να αποτελεί τον πλέον υποσχόμενο κλάδο. Η περιοχή παρέμβασης δεν μπορεί να υποστηρίξει τον μαζικό τουρισμό που βασίζεται στο πρότυπο ήλιος – θάλασσα. Η ανάπτυξη κάθε είδους θεματικής τουριστικής δραστηριότητας, κατάλληλα προσαρμοσμένης στην κλίμακα του χώρου και του φυσικού περιβάλλοντος που αποτελεί και το συγκριτικό πλεονέκτημα της περιοχής, προϋποθέτει την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και τη δημιουργία μιας ταυτότητας προορισμού για την προσέλκυση τουρισμού δώδεκα μήνες το χρόνο.

Η ανάπτυξη του τουρισμού μπορεί να βασιστεί στην αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος και του πολιτιστικού αποθέματος με βάση τα όρια που θέτει το θεσμικό πλαίσιο και κανονιστικό πλαίσιο. Η προώθηση των αρχών της αειφόρου ανάπτυξης βασίζεται στην προστασία του περιβάλλοντος, την ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Με σχετικά ασαφές το μέλλον των λιγνιτωρυχείων, σε σχέση με τις χρήσεις γης που θα σχεδιαστούν και τις οικονομικές δραστηριότητες που θα αναπτυχθούν μετά την αποκατάστασή τους, είναι δύσκολο να προσδιορισθεί επακριβώς το χρονοδιάγραμμα μετάβασης στη μετα-λιγνιτική εποχή και ότι αυτό συνεπάγεται για την οικονομική και κοινωνική συνοχή της περιοχής παρέμβασης. Ως πλέον ρεαλιστική προσέγγιση (που αποτελεί άλλωστε και υποχρέωση από τον οδηγό εφαρμογής του ΤΑΠΤοΚ) η στρατηγική θέτει δύο χρονικά ορόσημα που προσδιορίζονται από την περίοδο υλοποίησης του ΤΑΠΤοΚ και θέτουν τους βραχυπρόθεσμους στόχους και ένα δεύτερο επίπεδο μακροπρόθεσμης στόχευσης η επίτευξη του οποίου θα βασιστεί στην εκπλήρωση του βραχυπρόθεσμου στόχου αλλά και στην αποσαφήνιση των γενικότερων εξελίξεων. Η στοχοθέτηση που αγνοεί την υφιστάμενη οικονομική κατάσταση της χώρας και το δεδομένο επιχειρηματικό περιβάλλον αποτελεί άσκηση επί χαρτού που αγνοεί την πραγματικότητα της απουσίας ιδιωτικού επενδυτικού ενδιαφέροντος. Αλλαγή παραγωγικού προτύπου χωρίς ιδιωτικές επενδύσεις είναι ανέφικτη. Η διαμόρφωση συνθηκών που θα καταστήσουν ελκυστική την περιοχή θεωρείται, στην παρούσα φάση, ένας ρεαλιστικός στόχος. Με βάση τα ανωτέρω η επίτευξη του βραχυπρόθεσμου στόχου εκ των πραγμάτων βασίζεται στην υφιστάμενη

πραγματικότητα που υπάρχει στην περιοχή παρέμβασης εστιάζοντας στην υλοποίηση παρεμβάσεων που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα τομέων.

1^{ος} Γενικός Στρατηγικός Στόχος (Βραχυπρόθεσμος Στόχος – 2023):

Αναστροφή της φθίνουσας δημογραφικής και οικονομικής εξέλιξης της περιοχής παρέμβασης.

Η επίτευξη του στόχου αυτού εδράζεται στην υλοποίηση παρεμβάσεων που θα αναστρέψουν τη συρρίκνωση, στοχεύοντας:

- ❖ στην ενίσχυση των ήδη υφιστάμενων παραγωγικών κυκλωμάτων,
- ❖ στην υλοποίηση παρεμβάσεων σε υποδομές που εξυπηρετούν το στόχο της παραγωγικής ανασυγκρότησης,
- ❖ στην προσαρμογή και μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και στην ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων,
- ❖ στη βελτίωση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών στις περιοχές όπου παρατηρούνται τα σημαντικότερα προβλήματα,
- ❖ στις παρεμβάσεις για το ανθρώπινο δυναμικό εστιάζοντας κατά προτεραιότητα στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας των νέων αλλά και στην κάλυψη των ελλείψεων σε ειδικότητες που αναζητούν οι επιχειρήσεις, και τέλος
- ❖ στην παροχή ενισχύσεων είτε για την ίδρυση είτε για τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε τομείς με ισχυρή παρουσία στην περιοχή παρέμβασης αλλά εξυπηρετούν παράλληλα και την στόχευση του ΠΕΠ Πελοποννήσου 2014-2020 και της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) όπως είναι οι κλάδοι της δεύτερης μεταποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τουρισμό - αναψυχή αλλά και στους συναφείς με τις κατασκευές κλάδους.

Τέλος, η ανάληψη της υλοποίησης του Προγράμματος από την ΑΡΚΑΔΙΑ 2020 εξυπηρετεί την ανάγκη απόκτησης της «ιδιοκτησίας» του Προγράμματος από τις τοπικές αρχές και τον τοπικό πληθυσμό.

2^{ος} Γενικός Στρατηγικός Στόχος (Μακροπρόθεσμος Στόχος – 2032):

Αειφόρος ανάπτυξη, με αξιοποίηση του συνόλου των πλουτοπαραγωγικών πόρων για την αναμόρφωση του παραγωγικού προτύπου της περιοχής παρέμβασης

Για την εξυπηρέτηση του μακροπρόθεσμου στόχου η στόχευση αφορά παρεμβάσεις που θα δημιουργήσουν προοπτικές για την ανάπτυξη του τουρισμού σε περιοχές όπου δεν υφίσταται σήμερα τουριστική δραστηριότητα και που με βάση την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης παρουσιάζουν σημαντική αναπτυξιακή υστέρηση

(Δημοτικές Ενότητες Τροπαίων, Κοντοβάζαινας, Κλείτορος, Δημοτικές Ενότητες Δήμου Τρίπολης (Μαντινείας; Τρίπολης, Φαλάνθου) αλλά και στο σύνολο των Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου Μεγαλόπολης που σήμερα παρουσιάζει το υψηλότερο επίπεδο ανάπτυξης το οποίο βασίζεται όμως σε μια φθίνουσα και άλλοτε δεσπόζουσα για την τοπική οικονομία δραστηριότητα που είναι η αξιοποίηση του λιγνίτη και η ηλεκτροπαραγωγή.

3.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

1^{ος} Ειδικός Στόχος (ΕΣΤ1):

Βελτίωση δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού και προώθηση στην αγορά εργασίας

Οι ελλείψεις στο ανθρώπινο κεφάλαιο της περιοχής παρέμβασης αποτυπώθηκαν στην παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης. Το υψηλό ποσοστό ανεργίας των νέων δημιουργεί σημαντικά προβλήματα και αποτελεί κίνητρο για την μετακίνησή τους, όπως επισημάνεται και στο ΠΕΠ Πελοποννήσου *«Μετά την εμφάνιση της οικονομικής κρίσης και ύφεσης και τις αρνητικές επιπτώσεις της στον κοινωνικοοικονομικό ιστό της Περιφέρειας, παρατηρείται εμπειρικά η μετανάστευση εργατικού δυναμικού νέας ηλικίας και κυρίως πτυχιούχων, με αποτέλεσμα να μειώνεται το εκπαιδευτικό επίπεδο του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας»*. Ειδικά για περιοχές με τα χαρακτηριστικά της περιοχής παρέμβασης που χαρακτηρίζεται από το πολύ χαμηλό ποσοστό ενεργού πληθυσμού το ΠΕΠ επισημαίνει *«Το υψηλό και αυξανόμενο ποσοστό μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού και ιδιαίτερα των νέων, όταν δεν συνοδεύεται έστω με παράταση της περιόδου σπουδών είναι μια ακόμα παράμετρος που συμβάλλει στη δημιουργία συνθηκών κοινωνικού αποκλεισμού»*.

Η προώθηση στην αγορά εργασίας των νέων ανέργων δεν πρέπει να επιδιωχθεί με βραχυπρόθεσμες επιδοματικές μορφής λύσεις, ούτε με αποσπασματικές ενέργειες κατάρτισης σε θεματικά αντικείμενα που δεν σχετίζονται με τις απαιτήσεις της τοπικής αγοράς εργασίας. Για το λόγο αυτό επιλέγεται η λύση του συνδυασμού κατάρτισης με μακροχρόνια πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις για την υλοποίηση της οποίας θα υπάρξει ενεργή εμπλοκή του Επιμελητηρίου Αρκαδίας για την ενεργό συμμετοχή των επιχειρήσεων και τη διασφάλιση των θέσεων πρακτικής άσκησης. Επικουρικά με τις δράσεις κατάρτισης και προώθησης στην αγορά εργασίας των νέων ανέργων στην επίτευξη του στόχου θα συμβάλλει και ο Ενδιάμεσος Φορέας μέσω των δράσεων εμπύχωσης και κινητοποίησης του τοπικού ενδογενούς δυναμικού αλλά και εκπόνησης μελετών για την ανάλυση των αναγκών της τοπικής αγοράς εργασίας, τη διευκόλυνση της επικοινωνίας ανέργων και επιχειρήσεων, την διοργάνωση ημερίδων επαγγελματικού προσανατολισμού. κλπ

2^{ος} Ειδικός Στόχος (ΕΣΤ2):

Αναβάθμιση βασικών υποδομών και των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, την προστασία του περιβάλλοντος και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Η οικονομική κρίση και η ανάγκη περιορισμού των δημόσιων δαπανών έχουν πλήξει και το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας. Το πρόβλημα καθίσταται ακόμα οξύτερο στις αραιοκατοικημένες περιοχές ιδιαίτερα δε αν στις περιοχές αυτές συγκεντρώνονται και άτομα μεγάλης ηλικίας. Από την ανάλυση της πληθυσμιακής πυκνότητας και της δημογραφικής σύνθεσης ανά τοπική/ Δημοτική Ενότητα προκύπτουν συγκεκριμένες Δημοτικές Ενότητες στις οποίες απαιτείται η ενίσχυση των προνοιακών υποδομών προς τα άτομα τρίτης ηλικίας αλλά και των προσφερομένων υπηρεσιών πρωτοβάθμιας υγείας. Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και οι ανάγκες που δημιουργούνται στην παροχή υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας αποτυπώνονται στο ΠΕΠ Πελοποννήσου «Οι δημιουργούμενες συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού σε πληθυσμιακές ομάδες της Περιφέρειας Πελοποννήσου δημιουργούν παράλληλα αντίστοιχες και ανάλογες ανάγκες για ένταξη αυτών των ειδικών πληθυσμιακών ομάδων στην αγορά εργασίας, αφ' ενός για ενίσχυση των εισοδημάτων τους, αφ' ετέρου για πρόληψη ή / και καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Παράλληλα απαιτείται η στήριξη της περίθαλψης των ευρισκόμενων σε κατάσταση φτώχειας πληθυσμιακών ομάδων, κυρίως στο επίπεδο της πρόληψης, αλλά και στο επίπεδο της αποκατάστασης της υγείας, είτε με την εξασφάλιση υπηρεσιών υγείας σε προσιτές τιμές, είτε με την παροχή εθελοντικής εργασίας από προσωπικό του τομέα της υγείας. Τέλος για τις ομάδες που διαβιούν σε συνθήκες φτώχειας ή/και για εκείνο τον πληθυσμό που λόγω οικονομικής κρίσης αντιμετωπίζει προβλήματα πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας, απαιτείται η ύπαρξη αντίστοιχων υποδομών, προκειμένου να αποφευχθεί η περιθωριοποίησή τους.» Ιδιαίτερη στοχοθέτηση έχει το ΠΕΠ για τη χωρική διάσταση της ανισότητας στην πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες και αναφέρει μεταξύ των στόχων της χωρικής συνοχής «Ως προς την ανάγκη ενδυνάμωσης της χωρικής συνοχής και της ανάπτυξης, για άρση των ενδοπεριφερειακών κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων, προκύπτουν ανάγκες ενδυνάμωσης των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών, οι οποίες κατά βάση είναι ορεινές ή/ και ημιορεινές εσωτερικές ζώνες, καθώς και περιοχές που συγκεντρώνονται κοινωνικά ευπαθείς ομάδες με μειωμένα εισοδήματα ή/ και με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες» και θέτει ως στόχο την «Ανάπτυξη ή/ και βελτίωση των κοινωνικών υποδομών (υγείας, πρόνοιας, παιδείας) και εξασφάλιση υψηλού επιπέδου αντίστοιχων υπηρεσιών σε προσιτές τιμές, στις απομακρυσμένες και χαμηλής ανάπτυξης περιοχές».

Μέσω των περιορισμένων πόρων του ΤΑΠΤοΚ η έμφαση δίνεται στην κάλυψη λειτουργικών δαπανών και όχι κατασκευής υποδομών προνοιακών δομών κυρίως

για τα άτομα τρίτης ηλικίας ή κάλυψης των κενών που υπάρχουν σε συγκεκριμένες ιατρικές ειδικότητες σε Κέντρα Υγείας μέσω της κινητοποίησης οργανώσεων και φορέων της κοινωνικής οικονομίας ή μέσω της επέκτασης των παρεχόμενων υπηρεσιών από υφιστάμενα προγράμματα των Δήμων όπως το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι». Λόγω της πληθώρας των οικισμών με πολύ μικρό πληθυσμό, συνήθως μεγάλης ηλικίας, δύναται να εξεταστεί και η υλοποίηση προγραμμάτων τηλεϊατρικής σε πιλοτική μορφή και με συγκεκριμένη χωρική στόχευση.

Η παλαιότητα του κτιριακού αποθέματος των εκπαιδευτικών υποδομών παρουσιάστηκε εκτενώς σε προηγούμενο κεφάλαιο. Η εξοικονόμηση ενέργειας αποτελεί βασική υποχρέωση της χώρας και έναν από τους στόχους του ΠΕΠ που αναφέρει *«Επιπρόσθετα, λόγω των πληθυσμιακών συγκεντρώσεων στα αστικά και ημιαστικά κέντρα της Περιφέρειας κατά τη δεκαετία 1970 και 1980 και του πεπαλαιωμένου κτιριακού δυναμικού στην ύπαιθρο, προκύπτει ως ανάγκη η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των κτηρίων για μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, σε συνδυασμό με μικρής κλίμακας δράσεις αξιοποίησης των ΑΠΕ, προωθώντας παράλληλα τις τεχνολογίες μείωσης της εκπομπής επιβλαβών αερίων, σε σχέση με τις εγκαταστάσεις εσωτερικής καύσης»*

Η προώθηση δράσεων εξοικονόμησης ενέργειας σε υποδομές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αλλά και σε δημοτικά κτίρια που χαρακτηρίζονται από την ιστορικότητα τους εκτός της μείωσης των εκπομπών δημιουργεί και άμεσα οφέλη και εξυπηρετεί και άλλους στόχους του ΤΑΠΤοΚ. Τα έργα ενεργειακής εξοικονόμησης είναι συνήθως χαμηλού προϋπολογισμού και μπορούν να δημιουργήσουν ζήτηση για τις μικρές τοπικές χειμαζόμενες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κατασκευαστικό τομέα και τους συναφείς κλάδους.

Η ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων αποτελεί ουσιαστική προτεραιότητα για την Περιφέρεια και έναν από τους στόχους του ΠΕΠ *«Προστασία και ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων για ύδρευση»*. Οι περισσότερες ανάγκες σε υδροδότηση των Δημοτικών Ενοτήτων έχουν καλυφθεί αλλά λόγω της αποσπασματικότητας (μεμονωμένα δίκτυα ανά οικισμό (τέως κοινότητα) και παλαιότητας των υφιστάμενων δικτύων παρατηρούνται σημαντικά προβλήματα απωλειών ύδατος. Στόχος του ΤΑΠΤοΚ είναι να δοθεί προτεραιότητα σε παρεμβάσεις για την επίλυση σοβαρών προβλημάτων που άπτονται με την υδροδότηση κατά προτεραιότητα σε περιοχές όπου υπάρχει ή δύναται να υπάρξει τουριστική ανάπτυξη ή αποτελούν οικιστικά κέντρα και συγκεντρώνουν σημαντικό για τα δεδομένα της περιοχής πληθυσμό ή υπάρχουν σοβαρά προβλήματα ποιότητας ύδατος.

Η προσβασιμότητα αποτελεί βασική προϋπόθεση για την οικονομική ανάπτυξη. Η κατασκευή του οδικού άξονα Αθήνα – Τρίπολη – Καλαμάτα έχει δημιουργήσει νέα

δεδομένα. Ένα ασφαλές οδικό δίκτυο είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία θεματικών τουριστικών διαδρομών και την εξυπηρέτηση του περιηγητικού τουρισμού. Η βελτίωση των υποδομών μεταφορών στο ΠΕΠ αντιμετωπίζεται υπό το διπλό πρίσμα της συμβολής στην παραγωγική ανασυγκρότηση της Περιφέρειας αλλά και σαν τομέας των υποδομών με κρίσιμη σημασία για την χωρική συνοχή, αναφέροντας «οι περισσότεροι και οι κυριότεροι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι ευρίσκονται στις εσωτερικές ζώνες της Περιφέρειας, ιδιαίτερα εκείνοι που προσφέρονται για νέα είδη τουρισμού, ενώ η παραγωγική γεωργική γη και τα ιδιαίτερης ποιότητας αγροτικά προϊόντα κατά κύριο λόγο ευρίσκονται στις εσωτερικές ζώνες της Περιφέρειας. Ως εκ τούτου, δημιουργείται η ανάγκη για ένα αξιόπιστο και ασφαλές οδικό δίκτυο, το οποίο:

- (i) θα συνδέει τις εσωτερικές ζώνες της Περιφέρειας με τους μεγάλους οδικούς άξονες και κατ' ακολουθία με τις πύλες εισόδου – εξόδου από και προς τα διεθνή εμπορικά και οικονομικά κέντρα, στο πλαίσιο μιας ενιαίας περιφερειακής στρατηγικής μεταφορών, που θα καλύπτει τόσο τις αστικές, όσο και τις αγροτικές περιοχές, με την αξιοποίηση όλων των μεταφορικών μέσων
- (ii) Θα εξυπηρετεί τις συνδέσεις οικιστικών κέντρων και τουριστικών – πολιτιστικών περιοχών με το κύριο οδικό δίκτυο και διευρωπαϊκούς άξονες,
- (iii) Θα συμβάλει στην ασφαλή μεταφορά ανθρώπων και αγαθών».

Σε σχέση με τη διασφάλιση της χωρικής συνοχής για τις μεταφορές αναφέρεται «Ως προς την ανάγκη ενδυνάμωσης της χωρικής συνοχής και της ανάπτυξης, για άρση των ενδοπεριφερειακών κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων, προκύπτουν ανάγκες ενδυνάμωσης των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών, οι οποίες κατά βάση είναι ορεινές ή/ και ημιορεινές εσωτερικές ζώνες, καθώς και περιοχές που συγκεντρώνονται κοινωνικά ευπαθείς ομάδες με μειωμένα εισοδήματα ή/ και με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες. Συγκεκριμένα, το Πρόγραμμα της Περιφέρειας Πελοποννήσου, εστιάζει στη Μεταφορική / οδική σύνδεση των περιοχών αυτών με τους κεντρικούς οδικούς άξονες, ή/ και με τις πύλες εισόδου / εξόδου της Περιφέρειας».

Με βάση τα ανωτέρω η βελτίωση της οδικής πρόσβασης μέσω κατασκευής/αναβάθμισης σε σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους/μνημεία/ και γενικότερα σημεία αυξημένου τουριστικού ενδιαφέροντος σε περιοχές που υπάρχει τουριστική κίνηση και τουριστική υποδομή και η βελτίωση της προσβασιμότητας και της οδικής ασφάλειας είναι οι μόνες προτεραιότητες που εξυπηρετούν την στρατηγική του ΤΑΠΤοΚ και σηματοδοτούν το είδος των παρεμβάσεων που θα χρηματοδοτηθούν.

3^{ος} Ειδικός Στόχος(ΕΣΤ3):

Ανάδειξη φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος – προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς

Η ανάδειξη του φυσικού κι ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελεί προτεραιότητα για το ΠΕΠ Πελοποννήσου αλλά και για την Περιφερειακή Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3) αφού αποτελεί έναν βασικό πυλώνα και προϋπόθεση για τη δημιουργία της αλυσίδας αξίας Τουρισμός–Πολιτισμός που αναγνωρίζεται ως η προωθητική οικονομική δραστηριότητα συνολικά για την Περιφέρεια. Σε σχέση με το φυσικό περιβάλλον το ΠΕΠ αναφέρει *«Πέραν αυτών στη Περιφέρεια Πελοποννήσου συναντώνται αισθητικά δάση, διατηρητέα μνημεία της φύσης και οικότοποι του παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.. Για τις περιοχές αυτής της κατηγορίας, το θεσμικό πλαίσιο προστασίας και διαχείρισής τους και η δυσκολία προσέγγισης της ορθολογικής διαχείρισης, δημιουργούν προβλήματα και κινδύνους ελλειμματικής προστασίας τους. Στο δε πλαίσιο της αποτελεσματικής προστασίας και της ορθολογικής διαχείρισης της βιοποικιλότητας, του φυσικού τοπίου και της εν γένει φυσικής κληρονομιάς της Περιφέρειας Πελοποννήσου, είναι γεγονός ότι δεν έχει δημιουργηθεί μέχρι σήμερα ένα πλέγμα δράσεων για την διασύνδεση αυτών των φυσικών πόρων με την πολιτιστική κληρονομιά. Ο συνδυασμός αυτών των δύο σημαντικών πόρων από κοινού θα λειτουργήσουν πολλαπλασιαστικά για την δημιουργία προϋποθέσεων ορθολογικής τουριστικής ανάπτυξης στην Περιφέρεια Πελοποννήσου. Ως ενιαίο σύνολο με τη πολιτιστική κληρονομιά, για την αειφόρο ανάπτυξη της Περιφέρειας Πελοποννήσου στο πλαίσιο αναπροσανατολισμού του αναπτυξιακού προτύπου της Περιφέρειας, απαιτείται η ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών / περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πόρων της Περιφέρειας. Στόχος της Περιφέρειας είναι η ανάδειξή τους και η διασύνδεσή τους με την βελτίωση και αναβάθμιση τόσο του αστικού περιβάλλοντος και την αύξηση της λειτουργικότητας των πόλεων, όσο και του περιβάλλοντος της υπαίθρου, άμεσα συνδεδεμένες οι λειτουργίες των αγροτικών περιοχών με τις περιοχές αστικών, διοικητικών και οικονομικών συγκεντρώσεων.»*

Η περιοχή παρέμβασης χαρακτηρίζεται από την ταυτόχρονη παρουσία σημαντικού πολιτιστικού αποθέματος που εκτείνεται σε όλες τις ιστορικές περιόδους, μοναδικό φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον με την πληθώρα των χαρακτηρισμένων παραδοσιακών οικισμών αλλά και την αδυναμία κεφαλαιοποίησης αυτού του πλούτου. Ο τουρισμός συγκεντρώνεται σε πολύ περιορισμένο τμήμα της περιοχής παρέμβασης η οποία είναι ουραγός στις τουριστικές επιδόσεις συγκρινόμενη με τις λοιπές Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας που ούτως ή άλλως αδυνατεί να ακολουθήσει τις τουριστικές επιδόσεις που καταγράφουν οι άλλες Περιφέρειες στη χώρα. Επιδίωξη του ΤΑΠΤοΚ δεν αποτελεί μια ραγδαία και άναρχη τουριστική ανάπτυξη που συγκεντρώνεται σε δύο η τρεις περιοχές και δεν συνδέεται με άλλους τομείς της οικονομίας, ενώ παράλληλα δημιουργεί κινδύνους για το περιβάλλον.

Στόχευση του ΤΑΠΤοΚ είναι η αναστροφή της φθίνουσας πορείας των σχετικά αναπτυγμένων τουριστικών περιοχών και παράλληλα η δημιουργία προϋποθέσεων για την επέκταση του τουρισμού και σε περιοχές που παρότι διαθέτουν τους πολιτιστικούς - φυσικούς πόρους δεν έχουν κατορθώσει να αναπτυχθούν. Στο ανωτέρω πλαίσιο υιοθετούνται οι κατευθύνσεις του εθνικού και περιφερειακού χωροταξικού σχεδιασμού για το είδος των παρεμβάσεων που απαιτούνται για την ανάπτυξη του τουρισμού στις ορεινές περιοχές και τις περιοχές της υπαίθρου με την αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Για την αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος σε σχέση κι με την ανάπτυξη του τουρισμού οι κατευθύνσεις που δίνονται από τον χωροταξικό σχεδιασμό είναι :

- ❖ Η εξασφάλιση διαδρόμων φυσικής συνέχειας μεταξύ όμορων περιοχών προστασίας,
- ❖ Η ανάδειξη των περιοχών ιδιαίτερου φυσικού ενδιαφέροντος με παράλληλη προστασία και πρόβλεψη δραστηριοτήτων που θα ενισχύουν την ανάπτυξη και θα αξιοποιούν χωρίς να υποβαθμίζουν την περιβαλλοντική τους αξία (περιοχές Natura 2000, υγροβιότοποι, ορεινοί δρόμοι, ποταμοί, λίμνες οικοσυστήματα, φυσικά τοπία κ.α.),
- ❖ Η ανάδειξη και προστασία των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς, του περιβάλλοντος και του τοπίου,
- ❖ Η λειτουργική σύνδεση των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς με τον περιβάλλοντα χώρο τους και σύνδεση των μνημείων μεταξύ τους ανά χωρική ενότητα,
- ❖ Η προώθηση ενιαίων δικτύων φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος,
- ❖ Η προστασία των τοπίων μικρής κλίμακας, που αφθονούν στον αγροτικό και αστικό χώρο, σε συνδυασμό με την επιδίωξη ήπιας και ποιοτικής τουριστικής ανάπτυξης.
- ❖ Η αναβάθμιση της εικόνας των τουριστικών προορισμών με την ανάδειξη στοιχείων ταυτότητας και αναγνωρισιμότητας, αναβάθμιση και αποκατάσταση του δομημένου χώρου, οργάνωση του εξωαστικού χώρου και η αποφυγή συμφόρησης – υποβάθμισης ιστορικών κέντρων και μνημείων αρχιτεκτονικής κληρονομιάς με εφαρμογή προγραμμάτων και σχεδίων ανάπτυξης-ανάδειξης-ενοποίησης κατά προτεραιότητα στις ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές.
- ❖ Η διάχυση της τουριστικής δραστηριότητας με ένταξη των αναξιοποίητων τουριστικά πόρων της ενδοχώρας στο προσφερόμενο προϊόν και με παράλληλη προστασία και διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους. Ειδικότερα, ενίσχυση της σχέσης ανεπτυγμένων τουριστικών κέντρων και υπαίθρου ώστε να εμπλουτιστεί η υφιστάμενη τουριστική προσφορά με νέα

προϊόντα και να καταστούν βιώσιμες νέες μορφές τουρισμού που θα αναπτυχθούν σε ορεινές ή μη αναπτυγμένες περιοχές.

- ❖ Η ένταξη των σημαντικών αλλά και των λιγότερο σημαντικών μνημείων σε επισκεπτικά κυκλώματα-διαδρομές, σύνθετα και εξειδικευμένα κατά ιστορικές περιόδους και ο συνδυασμός τους με δυνατότητες επίσκεψης των σημαντικών περιοχών από άποψη φυσικού περιβάλλοντος.

Για την εξυπηρέτηση της κατεύθυνσης αυτής το ΤΑΠΤοΚ θα δώσει προτεραιότητα:

- ο Στις αναπλάσεις των παραδοσιακών οικισμών που παρουσιάζουν τουριστική δραστηριότητα στο Δήμο Γορτυνίας,
- ο Στην ανάπτυξη οικισμών που εντάσσονται στους Δρόμους του Κρασιού στην περιοχή της Μαντινείας ή οικισμών που βρίσκονται σε θεματικές διαδρομές υφιστάμενες ή δημιουργούμενες,
- ο Στην υλοποίηση παρεμβάσεων για την ήπια τουριστική ανάπτυξη της περιοχής της τεχνητής λίμνης του Λάδωνα και τη διασύνδεση της με το όρος Μαίναλο ώστε να δημιουργηθεί μια πράσινη διαδρομή,
- ο Σε παρεμβάσεις ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων και των μνημείων στην περιοχή της Τεγέας δημιουργώντας έναν αυτοτελή προορισμό σε γειτνίαση και με το αστικό κέντρο της Τρίπολης,
- ο Στη δημιουργία - αναβάθμιση υποδομών για την άσκηση αθλητικών δραστηριοτήτων και την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού στοχεύοντας στην επέκταση των υφιστάμενων πιστοποιημένων – αναγνωρισμένων μονοπατιών, και τέλος
- ο Σε περιορισμένης κλίμακας παρεμβάσεις για τη δημιουργία / αναβάθμιση υφιστάμενων μουσείων και πολιτιστικών χώρων. Στόχος των έργων είναι η επέκταση του τουρισμού στο δυτικό και στο κεντρικό τμήμα της περιοχής παρέμβασης, ενώ για το νότιο τμήμα (Μεγαλόπολη) η στόχευση αφορά την αξιοποίηση μνημείων/ περιοχών που σχετίζονται με τη νεότερη ελληνική ιστορία.

Λαμβανομένης υπόψη της επιβάρυνσης του οικιστικού περιβάλλοντος στην πόλη της Μεγαλόπολης κρίνεται αναγκαία η βελτίωση του αστικού χώρου.

Καθοριστικής σημασίας για την μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη της περιοχής της Μεγαλόπολης είναι το θέμα της αποκατάστασης των εδαφών των λιγνιτωρυχείων. Με βάση τα προβλεπόμενα από την υπό εκπόνηση Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για την αποκατάσταση των λιγνιτωρυχείων προβλέπεται η δημιουργία τεχνητής λίμνης η οποία δημιουργεί νέα δεδομένα και προοπτικές για τη δημιουργία ενός υπερτοπικού πόλου αναψυχής.

Με βάση την υφιστάμενη κατάσταση η περιοχή των λιγνιτωρυχείων έχει χρησιμοποιηθεί για τη διοργάνωση αγώνων moto cross που είχαν και διεθνείς συμμετοχές. Εάν καταστεί δυνατή η διοργάνωση αγώνων επιπέδου ευρωπαϊκών ή διεθνών πρωταθλημάτων βελτιώνεται σημαντικά η «αναγνωρισιμότητα» της περιοχής και μπορεί να προσελκύσει και άλλες δραστηριότητες που σχετίζονται με τον μηχανοκίνητο αθλητισμό.

4^{ος} Ειδικός Στόχος (ΕΣΤ4):

Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας σε κλάδους που αξιοποιούν τοπικούς πόρους

Η φθίνουσα οικονομική δραστηριότητα στην περιοχή παρέμβασης- απόρροια και των γενικότερων οικονομικών εξελίξεων- αποτελεί ένα από τα βασικότερα προβλήματα της περιοχής αλλά και τον σημαντικότερο κίνδυνο για την περαιτέρω πληθυσμιακή της αποδυνάμωση. Από την ανάλυση της διάρθρωσης της τοπικής οικονομίας αναδείχθηκε η εξάρτηση της από περιορισμένο αριθμό κλάδων, με προεξέχοντα τον πρωτογενή τομέα όπου δεν μπορεί να παρέμβει το ΤΑΠΤοΚ, τη βιομηχανία τροφίμων, τον τουρισμό και τις κατασκευές. Με δεδομένο ότι επενδυτικά κίνητρα παρέχονται και οριζόντια από το ΠΕΠ Πελοποννήσου 2014-2020, από τα τομεακά προγράμματα και τα προγράμματα Leader της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου, άμεση στόχευση του ΤΑΠΤοΚ είναι η εστίαση σε επενδύσεις που σχετίζονται με την ενίσχυση και οργάνωση της δεύτερης μεταποίησης και εμπορίας των προϊόντων της πρωτογενούς παραγωγής με σύγχρονη αναβίωση των παραδοσιακών τους προϊόντων και των παραδοσιακών τρόπων παραγωγής, σύνδεση με την εν γένει τοπική – περιφερειακή κατανάλωση του αγροτουρισμού και ορεινού τουρισμού κ.ο.κ. Για τις τουριστικές επιχειρήσεις διαπιστώνεται και από το ΠΕΠ η ανάγκη για *«Εκσυγχρονισμό / αναβάθμιση, αλλά και διεύρυνση των δραστηριοτήτων των τουριστικών επιχειρήσεων της Περιφέρειας Πελοποννήσου, οι οποίες ευρίσκονται σε χαμηλό επίπεδο, πλην ελάχιστων μεμονωμένων περιπτώσεων»*. Η παροχή ενισχύσεων προς τις τουριστικές επιχειρήσεις για τη βελτίωση του επιπέδου των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών, η παροχή ενισχύσεων για την ίδρυση μικρού μεγέθους επιχειρήσεων που σχετίζονται εν γένει με την τουριστική δραστηριότητα με στόχο την κάλυψη του χωρικού συνόλου της περιοχής παρέμβασης με δεδομένα τα ιδιαίτερα συγκριτικά πλεονεκτήματά της για τουριστικές δραστηριότητες και η ανάσχεση του ρυθμού αύξησης της ανεργίας με τη διατήρηση ή / και αύξηση θέσεων απασχόλησης στις επιχειρήσεις αποτελούν τις προτεραιότητες του ΤΑΠΤοΚ.

Η επιλογή της νομικής βάσης της κρατικής ενίσχυσης θα γίνει με γνώμονα την μεγιστοποίηση του ποσοστού συγχρηματοδότησης, ενώ η περαιτέρω κλαδική εξειδίκευση θα αποτελέσει αντικείμενο εκτεταμένης διαβούλευσης με τους οικονομικούς εταίρους και τους επιχειρηματίες της περιοχής.

5^{ος} Ειδικός Στόχος (ΕΣΤ5):

Ενδυνάμωση δομών και μηχανισμών για την αξιοποίηση του τοπικού ενδογενούς δυναμικού

Η απουσία αναπτυξιακών δομών και μηχανισμών στήριξης της αναπτυξιακής διαδικασίας αποτελεί ένα διαπιστωμένο πρόβλημα και διαρθρωτική αδυναμία των αγροτικών περιοχών για την επίλυση του οποίου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή από την δεκαετία του 1990 σχεδίασε την κοινοτική πρωτοβουλία Leader. Τα επιτυχή αποτελέσματα της πρωτοβουλίας οδήγησαν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ενσωμάτωση της κοινοτικής πρωτοβουλίας στο mainstreaming των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο για την Αγροτική Ανάπτυξη (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013, ενώ επέκτεινε την επιλεξιμότητα της προσέγγισης στο ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ σαν ένα από τα εργαλεία για την επίτευξη της χωρικής συνοχής.

Η χρηματοδότηση των λειτουργικών δαπανών από τα ΕΔΕΤ αναδεικνύει την αναγκαιότητα κάλυψης της αδυναμίας των αγροτικών περιοχών να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν αναπτυξιακά προγράμματα αλλά ταυτόχρονα να λειτουργήσουν και σαν καταλύτες για την αναπτυξιακή διαδικασία. Η μεταφορά καλών πρακτικών, η δικτύωση των κοινωνικών και οικονομικών εταίρων, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και της αυτοδιοίκησης εντός των περιοχών παρέμβασης, η επικοινωνία και η συνεργασία για την αναζήτηση λύσεων σε κοινά προβλήματα με ομοειδείς περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ενίσχυση του κοινωνικού κεφαλαίου, η δημιουργία θέσεων απασχόλησης επιστημονικού προσωπικού αποτελούν ορισμένες από τις υπηρεσίες που προσφέρουν οι Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ). Παράλληλα, και ιδιαίτερα για την περιοχή παρέμβασης, απαιτείται η υλοποίηση μιας σειράς συνοδευτικών άυλων ενεργειών που είναι όμως κρίσιμης σημασίας για την επίτευξη των στόχων του τοπικού προγράμματος. Ενδεικτικά αναφέρονται η παρότρυνση για την συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας, η προώθηση και η προβολή της περιοχής σαν τουριστικού προορισμού, η προώθηση δράσεων για την ενίσχυση της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, η μεταφορά γνώσεων και εμπειριών στο προσωπικό των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η ενθάρρυνση της δημιουργίας εθελοντικών οργανώσεων, η ευαισθητοποίηση του τοπικού πληθυσμού σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος που αποτελούν ορισμένες μόνο από τις δραστηριότητες που θα καλύψει η λειτουργία της ΑΡΚΑΔΙΑ 2020, πέραν των υποχρεώσεων που απορρέουν από το κανονιστικό πλαίσιο ως Ενδιάμεσου Φορέα.

3.3. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ / ΚΥΡΙΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ / ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Με βάση τους Ειδικούς Στόχους που παρουσιάστηκαν ανωτέρω για την επίλυση ή άμβλυση των κυριότερων/σημαντικότερων προβλημάτων επιλέχθηκαν οι κάτωθι κατηγορίες δράσεων, μέσω των οποίων θα επιτευχθούν οι συγκεκριμένοι Ειδικοί Στόχοι.

3α.ΚΔ1 : Παροχή ενισχύσεων για ίδρυση/εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων στους τομείς του τουρισμού και της δεύτερης μεταποίησης

Η συγκεκριμένη δράση έχει ως στόχο την ενίσχυση κυρίως μέσω επιχορηγήσεων για ίδρυση / εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του τουρισμού και της μεταποίησης.

Ενδεικτικές ενέργειες που περιλαμβάνονται σε αυτή τη δράση είναι οι εξής :

- Εκπόνηση επιχειρηματικού σχεδίου
- Επιστημονική και τεχνική υποστήριξη
- Αγορά εξοπλισμού ή / και κατασκευή εγκαταστάσεων
- Προωθητικές ενέργειες
- Δαπάνες Πληροφορικής / Τηλεπικοινωνιών, προμήθειας λογισμικού
- Αναβάθμιση υπάρχοντος εξοπλισμού

9vi.ΚΔ2 : Δράσεις εμπύχωσης, υποστήριξης και δημοσιότητας

Η συγκεκριμένη δράση αφορά στις δραστηριότητες εμπύχωσης των δικαιούχων του Προγράμματος, της υποστήριξης και της δημοσιότητας από την πλευρά της ΟΤΔ. Συγκεκριμένα χρηματοδοτούνται δραστηριότητες που αφορούν στα ακόλουθα :

- Ενημερωτικές εκδηλώσεις, συναντήσεις, φυλλάδια, ιστοσελίδα, μέσα κοινωνικής δικτύωσης
- Υποστήριξη για κοινωνικές οργανώσεις της περιοχής και δημιουργία ή ενδυνάμωση των κοινωνικών δομών της περιοχής
- Προώθηση και στήριξη της προετοιμασίας έργων και προτάσεων χρηματοδότησης από το πρόγραμμα.

Οι δραστηριότητες εμπύχωσης δύναται να υλοποιούνται από το προσωπικό της ΟΤΔ ή/και να ανατίθενται σε τρίτους.

9vi.ΚΔ3 : Αμοιβές μόνιμου προσωπικού, εξωτερικών συνεργατών, εξωτερικών εμπειρογνομόνων και λοιπών συνεργατών για τη λειτουργία της ΟΤΔ

Η συγκεκριμένη κατηγορία δράσης καλύπτει τη λειτουργία της ΟΤΔ όσον αφορά τις αμοιβές του μόνιμου προσωπικού αλλά και των εξωτερικών συνεργατών που είναι απαραίτητοι για τη λειτουργία και την επίτευξη του σκοπού της.

Η δράση χρηματοδοτεί ενδεικτικά :

- Αμοιβές μόνιμου προσωπικού ΟΤΔ
- Παρεμβάσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και ποιότητας υλοποίησης, με την εκπόνηση εξειδικευμένων μελετών και εμπειρογνομοσυνών προετοιμασίας / ωρίμανσης / εξειδίκευσης / βελτιστοποίησης της εφαρμογής / αποτίμησης των παρεμβάσεων του Προγράμματος.
- Εκπόνηση στρατηγικών και προπαρασκευαστικών μελετών και εμπειρογνομοσυνών και εξασφάλιση εξωτερικών συμβουλευτικών υπηρεσιών και Συμβούλων Τεχνικής Υποστήριξης σε εξειδικευμένα θέματα.

9vi.ΚΔ4 : Βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας για κατοίκους ορεινών περιοχών

Η συγκεκριμένη κατηγορία δράσης προβλέπει ενέργειες βελτίωσης της πρόσβασης σε υπηρεσίες που σχετίζονται με την υγεία και την πρόνοια ειδικά για κατοίκους ορεινών περιοχών.

Για τη συγκεκριμένη δράση προβλέπεται ενδεικτικά η επιχορήγηση για δημιουργία δομών προνοιακής φροντίδας καθώς και κάλυψη των λειτουργικών τους δαπανών σε απομακρυσμένες περιοχές με υψηλό δείκτη γήρανσης, παροχή ιατρικών υπηρεσιών (αμοιβές προσωπικού) όπως υπηρεσίες πρόληψης και πρωτοβάθμιας υγείας σε κατοίκους ορεινών περιοχών, πιλοτικές ενέργειες τηλεϊατρικής.

9vi.ΚΔ5 : Κατάρτιση / απόκτηση εργασιακής - επαγγελματικής εμπειρίας με πρακτική άσκηση

Η συγκεκριμένη δράση περιλαμβάνει ενέργειες κατάρτισης με πρακτική άσκηση στις κύριες οικονομικές δραστηριότητες της οικονομίας της περιοχής παρέμβασης προκειμένου να ενδυναμωθεί η απασχολησιμότητα των νέων ανέργων.

9δ.ΚΔ6 : Λειτουργικές Δαπάνες ΟΤΔ

Η συγκεκριμένη κατηγορία δράσης προβλέπει τη χρηματοδότηση της λειτουργίας της ΟΤΔ πλην της απασχόλησης προσωπικού.

Δύναται να χρηματοδοτηθούν οι εξής κατηγορίες εξόδων :

- Ενοίκια
- Ταξίδια / μετακινήσεις, διαμονή
- Επικοινωνία (τηλεφωνία, ταχυδρομείο)

- Ενέργεια
- Αναλώσιμα
- Λοιπά λειτουργικά

9δ.ΚΔ7 : Αναβάθμιση οικιστικού περιβάλλοντος

Η συγκεκριμένη κατηγορία δράσεων προβλέπει ενισχύσεις που στοχεύουν στην αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος της περιοχής παρέμβασης με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την ανάδειξη του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος. Ενδεικτικά περιλαμβάνονται αναπλάσεις οικισμών, διαμόρφωση χώρων πρασίνου, σημάσεις, τουριστικές διαδρομές, αναβάθμιση κοινοχρήστων χώρων κ.α. Οι παρεμβάσεις υλοποιούνται σε τοπικές Δημοτικές Κοινότητες όπου υπάρχει αυξημένη τουριστική κίνηση, σε τοπικές δημοτικές ενότητες που εντάσσονται σε μια θεματική τουριστική διαδρομή π.χ. «Δρόμοι του κρασιού της Περιφέρειας», σε Δημοτικές Ενότητες πλησίον των οποίων υλοποιούνται μέσω του προγράμματος παρεμβάσεις για την αξιοποίηση φυσικών /πολιτιστικών πόρων ή υπάρχουν πόροι.

9δ.ΚΔ8 : Δημιουργία / βελτίωση υποδομών άθλησης και αναψυχής

Η συγκεκριμένη κατηγορία δράσης στοχεύει στη δημιουργία / βελτίωση και αναβάθμιση υποδομών άθλησης και αναψυχής. Η συγκεκριμένη δράση χρηματοδοτεί ενδεικτικά τη δημιουργία υποδομών άθλησης και αναψυχής όπως γήπεδα, υποδομές μηχανοκίνητου αθλητισμού, διαμόρφωση επέκταση πιστοποιημένων και αναγνωρισμένων μονοπατιών στους ορεινούς όγκους, χώρους περιπάτου πλησίον αστικών κέντρων ή περιοχών υψηλής επισκεψιμότητας κ.α. Απαραίτητη προϋπόθεση η δημιουργία των υποδομών να ενισχύει την προσέλκυση επισκεπτών και να δημιουργεί προϋποθέσεις για την οργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων πανελληνίας ή και διεθνούς εμβέλειας, να συμβάλει στην χωρική επέκταση υφιστάμενων αναγνωρισμένων – πιστοποιημένων περιπατητικών διαδρομών. Κατ' εξαίρεση μπορεί να χρηματοδοτηθεί η δημιουργία αθλητικών υποδομών σε υφιστάμενους πόλους αναψυχής που ενισχύονται μέσω του προγράμματος και βρίσκονται σε άμεση σύνδεση με αστικά κέντρα συμβάλλοντας στην ενίσχυση των σχέσεων αστικών κέντρων υπαίθρου ή πλησίον αρχαιολογικών χώρων και μνημείων. Οι δαπάνες καλύπτουν ενδεικτικά τα παρακάτω κόστη :

- Βελτίωση υποδομών
- Δημιουργία υποδομών
- Συντηρήσεις

4γ.ΚΔ9: Ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης των δημοσίων κτιρίων

Η συγκεκριμένη δράση ταυτίζεται με την αντίστοιχη του ΠΕΠ Πελοποννήσου. Σκοπός της δράσης είναι η ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων με χαμηλή ενεργειακή κλάση μέσω της υιοθέτησης ενεργειακά αποδοτικών συστημάτων για ψύξη και θέρμανση χώρων και την παραγωγή ζεστού νερού χρήσης καθώς και τεχνολογιών εξοικονόμησης ενέργειας. Οι αναβαθμίσεις μπορούν να αφορούν επεμβάσεις στο κέλυφος των κτιρίων (θερμομόνωση), αντικατάσταση κουφωμάτων, προμήθεια φωτιστικών ενεργειακής κατανάλωσης, κ.α. Επίσης, καθοριστική είναι η σύνδεση στο Δίκτυο Φυσικού Αερίου, στις περιπτώσεις που αυτό είναι εφικτό, καθώς επίσης, παράλληλα με τις δράσεις ενεργειακής αναβάθμισης των κτιριακών εγκαταστάσεων θα ενισχυθούν και επενδύσεις για χρήση τεχνολογιών μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, με αντικατάσταση παλαιών εγκαταστάσεων καύσης με αντίστοιχες καθαρότερες.

6β.ΚΔ10 : Έργα ορθολογικής και αποδοτικής διαχείρισης του πόσιμου νερού

Η συγκεκριμένη δράση ταυτίζεται με την αντίστοιχη του ΠΕΠ Πελοποννήσου. Πρόκειται για έργα εξασφάλισης επαρκούς και ποιοτικού νερού για ανθρώπινη κατανάλωση, τα οποία συνάδουν με τις κατευθύνσεις του ΣΔΛΑΠ υδατικών διαμερισμάτων που αφορούν την περιοχή παρέμβασης, Ενδεικτικά αναφέρονται έργα που αφορούν σε αξιοποίηση / συγκέντρωση επιφανειακών ή υπόγειων υδάτων (π.χ. υδρομαστεύσεις, γεωτρήσεις, φράγματα κ.α.), έργα εξωτερικού υδραγωγείου (δεξαμενές, αγωγοί μεταφοράς, αντλιοστάσια κ.α.) συμπεριλαμβανομένων και αυτών της επεξεργασίας του ύδατος (π.χ. ταχυδιυλιστήρια). Επίσης, θα εξεταστούν έργα που αφορούν σε προστασία της ανθρώπινης υγείας από κατανάλωση ακατάλληλου πόσιμου νερού και η αντικατάσταση πεπαλαιωμένων και επικίνδυνων για την δημόσια υγεία υδρευτικών δικτύων.

6γ.ΚΔ11 : Ενίσχυση της ελκυστικότητας των χώρων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς

Η συγκεκριμένη δράση ταυτίζεται με την αντίστοιχη του ΠΕΠ Πελοποννήσου. Περιλαμβάνει παρεμβάσεις αναβάθμισης και αποκατάστασης των χώρων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, ενίσχυση της λειτουργικότητάς τους (χώροι στάθμευσης, δημιουργία / επέκταση επισκέψιμων χώρων), χώροι προβολής πολιτιστικού /φυσικού αποθέματος, δράσεις δικτύωσης και σύνδεσής τους με τον τουρισμό, δράσεις προβολής των πόρων συμπεριλαμβανομένης της αξιοποίησης ΤΠΕ, για δράσεις σύγχρονου πολιτισμού, πράσινες υποδομές, δράσεις δικτύωσης πολιτιστικών φορέων στο πλαίσιο ενιαίας προβολής του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου, τουριστική προβολή. Σε όλες αυτές τις δράσεις θα εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ΑμεΑ, ενώ κυρίαρχο στοιχείο θα είναι η προστασία του περιβάλλοντος.

6δ.ΚΔ12 : Παρεμβάσεις αξιοποίησης - προστασίας φυσικού περιβάλλοντος για την ενίσχυση του τουρισμού

Η συγκεκριμένη δράση αποσκοπεί στην ανάδειξη του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ενδεικτικά περιλαμβάνονται έργα που αφορούν στην προσβασιμότητα στο φυσικό περιβάλλον καθώς και έργα ανάδειξης του φυσικού περιβάλλοντος (διαδρομές, μονοπάτια, σήμανση, θέσεις θέας, κ.α.) με κυρίαρχο στοιχείο την προστασία του περιβάλλοντος. Οι παρεμβάσεις υλοποιούνται σε περιοχές που δεν υπάρχει τουριστική δραστηριότητα και είναι χαρακτηρισμένες ως περιοχές NATURA, οικολογικά πάρκα, καταφύγια άγριας ζωής.

7β.ΚΔ13 : Βελτίωση προσβασιμότητας, ενίσχυση οδικής ασφάλειας

Η συγκεκριμένη κατηγορία δράσεων αποβλέπει στη βελτίωση της προσβασιμότητας στους οικισμούς της περιοχής παρέμβασης και την ενίσχυση της οδικής ασφάλειας ιδιαίτερα σε σημεία υψηλής επικινδυνότητας. Ενδεικτικά έργα της δράσης αποτελούν έργα που αφορούν σε βελτίωση και εκσυγχρονισμό τμημάτων του οδικού δικτύου (βελτίωση γεωμετρικών ή/και τεχνικών χαρακτηριστικών των οδών, κατασκευή κόμβων, σημάσεις, ηλεκτροφωτισμός κ.α.).

7β.ΚΔ14 : Βελτίωση πρόσβασης σε αρχαιολογικούς χώρους/μουσεία

Στο πλαίσιο της ανάδειξης του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος η συγκεκριμένη δράση αποσκοπεί στη βελτίωση της πρόσβασης σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία της περιοχής παρέμβασης με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος. Περιλαμβάνονται ενδεικτικά έργα βελτίωσης οδοποιίας, σύνδεσης οδικού δικτύου με αρχαιολογικούς, πολιτιστικούς χώρους, σημάσεις κ.α.

3.4. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑ ΔΗΜΟ

Οι κατηγορίες δράσεων της Στρατηγικής της περιοχής ΤΑΠΤοΚ, εντάσσονται και ανταποκρίνονται στις Επενδυτικές Προτεραιότητες του ΠΕΠ, οι οποίες χρηματοδοτούν την ΤΑΠΤοΚ, λαμβάνοντας υπόψη την κατανομή του προϋπολογισμού ανά Επενδυτική Προτεραιότητα, όπως φαίνεται στον Πίνακα Α του Παραρτήματος Ι του Οδηγού.

Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζεται η κατανομή του προϋπολογισμού για κάθε κατηγορία δράσεων για το σύνολο της περιοχής παρέμβασης.

Κωδικός Δράσης	Τύποι Δράσεων	Προϋπολογισμός Δράσεων Περιοχής Παρέμβασης
3α.ΚΔ1	Παροχή ενισχύσεων για ίδρυση/εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων στους τομείς του τουρισμού και της δεύτερης μεταποίησης	2.500.000,00 €
9νι.ΚΔ2	Δράσεις εμφύχωσης, υποστήριξης και δημοσιότητας	1.425.000,00 €
9νι.ΚΔ3	Αμοιβές μόνιμου προσωπικού, εξωτερικών συνεργατών, εξωτερικών εμπειρογνομόνων και λοιπών συνεργατών για τη λειτουργία της ΟΤΔ	2.850.000,00 €
9νι.ΚΔ4	Βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας για κατοίκους ορεινών περιοχών	975.000,00 €
9νι.ΚΔ5	Κατάρτιση / απόκτηση εργασιακής - επαγγελματικής εμπειρίας με πρακτική άσκηση	1.000.000,00 €
9δ.ΚΔ6	Λειτουργικές Δαπάνες ΟΤΔ	475.000,00 €
9δ.ΚΔ7	Αναβάθμιση οικιστικού περιβάλλοντος	1.690.000,00 €
9δ.ΚΔ8	Δημιουργία / βελτίωση υποδομών άθλησης και αναψυχής	435.000,00 €
4γ.ΚΔ9	Ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης των δημοσίων κτιρίων	1.400.000,00 €
6β.ΚΔ10	Έργα ορθολογικής και αποδοτικής διαχείρισης του πόσιμου νερού	1.250.000,00 €
6γ.ΚΔ11	Ενίσχυση της ελκυστικότητας των χώρων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς	1.875.000,00 €
6δ.ΚΔ12	Παρεμβάσεις αξιοποίησης - προστασίας φυσικού περιβάλλοντος για την ενίσχυση του τουρισμού	1.250.000,00 €
7β.ΚΔ13	Βελτίωση προσβασιμότητας, ενίσχυση οδικής ασφάλειας	1.750.000,00 €
7β.ΚΔ14	Βελτίωση πρόσβασης σε αρχαιολογικούς χώρους/μουσεία	125.000,00 €
	Σύνολο	19.000.000,00 €

Ο παρακάτω Πίνακας παρουσιάζει την κατανομή του προϋπολογισμού ανά κατηγορία δράσεων και ανά Δήμο

Κωδικός Δράσης	Τύποι Δράσεων	Προϋπολογισμός Δράσεων Δήμου Τρίπολης	Προϋπολογισμός Δράσεων Δήμου Γορτυνίας	Προϋπολογισμός Δράσεων Δήμου Μεγαλόπολης	Οριζόντια - Διαδημοτικά
3α.ΚΔ1	Παροχή ενισχύσεων για ίδρυση/εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων στους τομείς του τουρισμού και της δεύτερης μεταποίησης				2.500.000,00
9νι.ΚΔ2	Δράσεις εμπύχωσης, υποστήριξης και δημοσιότητας				1.425.000,00
9νι.ΚΔ3	Αμοιβές μόνιμου προσωπικού, εξωτερικών συνεργατών, εξωτερικών εμπειρογνομόνων και λοιπών συνεργατών για τη λειτουργία της ΟΤΔ				2.850.000,00
9νι.ΚΔ4	Βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας για κατοίκους ορεινών περιοχών				975.000,00
9νι.ΚΔ5	Κατάρτιση / απόκτηση εργασιακής - επαγγελματικής εμπειρίας με πρακτική άσκηση				1.000.000,00
9δ.ΚΔ6	Λειτουργικές Δαπάνες ΟΤΔ				475.000,00
9δ.ΚΔ7	Αναβάθμιση οικιστικού περιβάλλοντος	630.000,00	660.000,00	400.000,00	
9δ.ΚΔ8	Δημιουργία / βελτίωση υποδομών άθλησης και αναψυχής	55.000,00	0	180.000,00	200.000,00
4γ.ΚΔ9	Ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης των δημοσίων κτιρίων	500.000,00	500.000,00	400.000,00	
6β.ΚΔ10	Έργα ορθολογικής και αποδοτικής διαχείρισης του πόσιμου νερού	700.000,00	350.000,00	200.000,00	

6γ.ΚΔ11	Ενίσχυση της ελκυστικότητας των χώρων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς	1.745.000,00	0	130.000,00	
6δ.ΚΔ12	Παρεμβάσεις αξιοποίησης - προστασίας φυσικού περιβάλλοντος για την ενίσχυση του τουρισμού	0	1.250.000,00	0	
7β.ΚΔ13	Βελτίωση προσβασιμότητας, ενίσχυση οδικής ασφάλειας	550.000,00	600.000,00	600.000,00	
7β.ΚΔ14	Βελτίωση πρόσβασης σε αρχαιολογικούς χώρους/μουσεία	125.000,00	0	0	
	ΣΥΝΟΛΟ	4.305.000,00 €	3.360.000,00 €	1.910.000,00 €	9.425.000,00 €

Τέλος, ο Πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τη συσχέτιση των δράσεων με τους Ειδικούς Στόχους της Στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ.

ΚΩΔ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΑΠΤοΚ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΕΣΤ1.*	ΕΣΤ2.*	ΕΣΤ3.*	ΕΣΤ4.*	ΕΣΤ5.*	ΣΥΝΟΛΟ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΑΠΤοΚ								
3α.ΚΔ1	Παροχή ενισχύσεων για ίδρυση/εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων στους τομείς του τουρισμού και της δεύτερης μεταποίησης	3α				X		X
9vi.ΚΔ2	Δράσεις εμπύχωσης, υποστήριξης και δημοσιότητας	9vi	X	X	X	X	X	5X
9vi.ΚΔ3	Αμοιβές μόνιμου προσωπικού, εξωτερικών συνεργατών, εξωτερικών εμπειρογνομόνων και	9vi					X	X

	λοιπών συνεργατών για τη λειτουργία της ΟΤΔ							
9vi.ΚΔ4	Βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας για κατοίκους ορεινών περιοχών	9vi		X				X
9vi.ΚΔ5	Κατάρτιση / απόκτηση εργασιακής - επαγγελματικής εμπειρίας με πρακτική άσκηση	9vi	X			X	X	3X
9δ.ΚΔ6	Λειτουργικές Δαπάνες ΟΤΔ	9δ					X	X
9δ.ΚΔ7	Αναβάθμιση οικιστικού περιβάλλοντος	9δ		X	X			2X
9δ.ΚΔ8	Δημιουργία / βελτίωση υποδομών άθλησης και αναψυχής	9δ		X		X		2X
4γ.ΚΔ9	Ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης των δημοσίων κτιρίων	4γ		X		X		2X
6β.ΚΔ10	Έργα ορθολογικής και αποδοτικής διαχείρισης του πόσιμου νερού	6β		X				X
6γ.ΚΔ11	Ενίσχυση της ελκυστικότητας των χώρων φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς	6γ			X	X		2X
6δ.ΚΔ12	Παρεμβάσεις αξιοποίησης - προστασίας φυσικού περιβάλλοντος για την ενίσχυση του τουρισμού	6δ			X	X		2X
7β.ΚΔ13	Βελτίωση προσβασιμότητας, ενίσχυση οδικής ασφάλειας	7β		X		X		2X
7β.ΚΔ14	Βελτίωση πρόσβασης σε αρχαιολογικούς χώρους/μουσεία	7β			X	X		2X
	ΣΥΝΟΛΟ		2X	7X	5X	9X	4X	27X

Παράρτημα Ι – Πληθυσμός ανά Δήμο/Δημοτική Ενότητα και Δημοτική - Τοπική Κοινότητα

Περιγραφή	Μόνιμος Πληθυσμός 2011
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ (Έδρα: Τρίπολις,η)	577.903
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ (Έδρα: Τρίπολις,η)	86.685
ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	37.138
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ (Έδρα: Τρίπολις,η) (Εκτός της Δ.Κ. Τρίπολης)	16.342
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΠΟΛΗΣ (Εκτός της Δ.Κ. Τρίπολης)	2.873
Τοπική Κοινότητα Αγίου Βασιλείου Μαντινείας	185
Τοπική Κοινότητα Αγίου Κωνσταντίνου	719
Τοπική Κοινότητα Ευάνδρου	19
Τοπική Κοινότητα Θάνα	351
Τοπική Κοινότητα Μάκρης	307
Τοπική Κοινότητα Μερκοβουνίου	385
Τοπική Κοινότητα Παλλαντίου	197
Τοπική Κοινότητα Πελάγους	151
Τοπική Κοινότητα Περθωρίου	96
Τοπική Κοινότητα Σκοπής	463
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΑΛΤΕΤΣΙΟΥ	917
Τοπική Κοινότητα Ασέας	132
Τοπική Κοινότητα Αγριακόνας	39
Τοπική Κοινότητα Αθηναίου	95
Τοπική Κοινότητα Αμπελακίου	55
Τοπική Κοινότητα Αραχαμιτών	50
Τοπική Κοινότητα Βαλτετσίου	75
Τοπική Κοινότητα Δάφνης	79
Τοπική Κοινότητα Δόριζα	79
Τοπική Κοινότητα Καλτεζών	85
Τοπική Κοινότητα Κεραστάρη	39
Τοπική Κοινότητα Μάναρη	48
Τοπική Κοινότητα Μαυρογιάννη	12
Τοπική Κοινότητα Παλαιοχούνης	24
Τοπική Κοινότητα Πάπαρη	105
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΥΘΙΟΥ	2.133
Τοπική Κοινότητα Στενού	401
Τοπική Κοινότητα Αγιωργιτικών	238
Τοπική Κοινότητα Ελαιοχωρίου	394
Τοπική Κοινότητα Ζευγολατείου	464
Τοπική Κοινότητα Νεοχωρίου Μαντινείας	434
Τοπική Κοινότητα Παρθενίου	202
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΒΙΔΙΟΥ	3.094
Τοπική Κοινότητα Λεβιδίου	1.025
Τοπική Κοινότητα Βλαχέρνης	372
Τοπική Κοινότητα Δάρα	383
Τοπική Κοινότητα Κανδήλας	714
Τοπική Κοινότητα Καρδαρά	20

Τοπική Κοινότητα Κώμης	136
Τοπική Κοινότητα Λίμνης	157
Τοπική Κοινότητα Ορχομενού	17
Τοπική Κοινότητα Παλαιοπύργου	164
Τοπική Κοινότητα Παναγίτσας	43
Τοπική Κοινότητα Χωτούσσης	63
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ	2.114
Τοπική Κοινότητα Νεστάνης	669
Τοπική Κοινότητα Αρτεμισίου	304
Τοπική Κοινότητα Κάψα	389
Τοπική Κοινότητα Λουκά	426
Τοπική Κοινότητα Πικέρνη	92
Τοπική Κοινότητα Σάγκα	125
Τοπική Κοινότητα Σιμιάδων	109
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΚΙΡΙΤΙΔΑΣ	1.265
Τοπική Κοινότητα Βλαχοκερασέας	424
Τοπική Κοινότητα Αγίας Βαρβάρας	27
Τοπική Κοινότητα Αλεποχωρίου	112
Τοπική Κοινότητα Βουρβούρων	252
Τοπική Κοινότητα Κερασιάς	130
Τοπική Κοινότητα Κολλινών	267
Τοπική Κοινότητα Πηγαδακίων	53
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΓΕΑΣ	3544
Τοπική Κοινότητα Σταδίου	687
Τοπική Κοινότητα Αλέας	188
Τοπική Κοινότητα Βουνού	227
Τοπική Κοινότητα Γαρέας	105
Τοπική Κοινότητα Επισκοπής	113
Τοπική Κοινότητα Καμαρίου	246
Τοπική Κοινότητα Κανδάλου	127
Τοπική Κοινότητα Κερασίτσης	317
Τοπική Κοινότητα Λιθοβουνίων	85
Τοπική Κοινότητα Μαγούλας	137
Τοπική Κοινότητα Μανθυρέας	97
Τοπική Κοινότητα Μαυρικού	92
Τοπική Κοινότητα Ριζών	552
Τοπική Κοινότητα Στρίγκου	210
Τοπική Κοινότητα Τζίβα	283
Τοπική Κοινότητα Ψηλής Βρύσης	78
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΑΛΑΝΘΟΥ	402
Τοπική Κοινότητα Τσελεπάκου	87
Τοπική Κοινότητα Αλωνισταίνης	57
Τοπική Κοινότητα Μαινάλου	46
Τοπική Κοινότητα Πιάνας	70
Τοπική Κοινότητα Ροεινού	51
Τοπική Κοινότητα Σιλίμνης	33
Τοπική Κοινότητα Χρυσοβιτισίου	58
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ (Έδρα: Δημητσάνα,η)	10.109
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΗΣ	763
Τοπική Κοινότητα Δημητσάνης	447
Τοπική Κοινότητα Ζατούνης	71
Τοπική Κοινότητα Ζιγοβιστίου	79

Τοπική Κοινότητα Μελισσοπέτρας	29
Τοπική Κοινότητα Παναγίας	39
Τοπική Κοινότητα Ράδου	47
Τοπική Κοινότητα Ριζοσπηλιάς	51
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΥΤΙΝΑΣ	1.116
Τοπική Κοινότητα Βυτίνας	666
Τοπική Κοινότητα Ελάτης	27
Τοπική Κοινότητα Καμενίτσης	167
Τοπική Κοινότητα Λάστης	10
Τοπική Κοινότητα Μαγουλιάνων	119
Τοπική Κοινότητα Νυμφασίας	114
Τοπική Κοινότητα Πυργακίου	13
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΡΑΙΑΣ	1.552
Τοπική Κοινότητα Παλούμπας	120
Τοπική Κοινότητα Αγίου Ιωάννου Αρχαίας Ηραίας	49
Τοπική Κοινότητα Αραχόβης	208
Τοπική Κοινότητα Κακουραϊκών	104
Τοπική Κοινότητα Κοκκινόρραχης	21
Τοπική Κοινότητα Κοκκορά	69
Τοπική Κοινότητα Λιοδώρας	68
Τοπική Κοινότητα Λουτρών Ηραίας	228
Τοπική Κοινότητα Λυκούρεση	8
Τοπική Κοινότητα Λυσσαρέας	68
Τοπική Κοινότητα Όχθιας	54
Τοπική Κοινότητα Πυρρή	88
Τοπική Κοινότητα Ράφτη	107
Τοπική Κοινότητα Σαρακινίου Ηραίας	68
Τοπική Κοινότητα Σέρβου	108
Τοπική Κοινότητα Χρυσοχωρίου	95
Τοπική Κοινότητα Ψαρίου	89
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΛΕΙΤΟΡΟΣ	1.406
Τοπική Κοινότητα Μυγδαλιάς	144
Τοπική Κοινότητα Αγριδιού	48
Τοπική Κοινότητα Βαλτεσινίκου	378
Τοπική Κοινότητα Δρακοβουνίου	66
Τοπική Κοινότητα Θεοκτίστου	205
Τοπική Κοινότητα Κερπινής	93
Τοπική Κοινότητα Ξηροκαριταίνης	34
Τοπική Κοινότητα Πουρναριάς	241
Τοπική Κοινότητα Πρασίνου	197
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΝΤΟΒΑΖΑΙΝΗΣ	1.171
Τοπική Κοινότητα Κοντοβαζαίνης	386
Τοπική Κοινότητα Βάχλιας	96
Τοπική Κοινότητα Βελημαχίου	113
Τοπική Κοινότητα Βιδιακίου	93
Τοπική Κοινότητα Βούτση	107
Τοπική Κοινότητα Δήμητρας	111
Τοπική Κοινότητα Καρδαρισίου	41
Τοπική Κοινότητα Μοναστηρακίου	135
Τοπική Κοινότητα Παραλογγών	89
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΓΚΑΔΙΩΝ	636
Τοπική Κοινότητα Λαγκαδίων	504

Τοπική Κοινότητα Λευκοχωρίου	132
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΟΛΩΝΩΝ	578
Τοπική Κοινότητα Στεμνίτσης	191
Τοπική Κοινότητα Ελληνικού	204
Τοπική Κοινότητα Παλαμαρίου	66
Τοπική Κοινότητα Παύλιας	55
Τοπική Κοινότητα Σύρνας	62
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΟΠΑΙΩΝ	2.887
Τοπική Κοινότητα Τροπαιών	543
Τοπική Κοινότητα Αετορράχη	58
Τοπική Κοινότητα Βυζικίου	232
Τοπική Κοινότητα Δόξης	186
Τοπική Κοινότητα Καλλιανίου	291
Τοπική Κοινότητα Καστρακίου	77
Τοπική Κοινότητα Λιβαδακίου	68
Τοπική Κοινότητα Νεοχωρίου Γορτυνίας	267
Τοπική Κοινότητα Περδικονερίου	312
Τοπική Κοινότητα Ραχών	145
Τοπική Κοινότητα Σπάθαρα	209
Τοπική Κοινότητα Σταυροδρομίου	96
Τοπική Κοινότητα Τριποταμιάς	200
Τοπική Κοινότητα Χώρας	203
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ (Έδρα: Μεγαλόπολις,η)	10.687
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	7.890
Δημοτική Κοινότητα Μεγαλοπόλεως	5.779
Τοπική Κοινότητα Ανθοχωρίου	41
Τοπική Κοινότητα Άνω Καρυών	35
Τοπική Κοινότητα Βάγγου	47
Τοπική Κοινότητα Βάστα	62
Τοπική Κοινότητα Γεφύρας	30
Τοπική Κοινότητα Θωκνίας	36
Τοπική Κοινότητα Ίσαρη	140
Τοπική Κοινότητα Ισώματος Καρυών	14
Τοπική Κοινότητα Καράτουλα Μεγαπόλεως	28
Τοπική Κοινότητα Καστανοχωρίου	94
Τοπική Κοινότητα Κάτω Καρυών	61
Τοπική Κοινότητα Λυκαίου	47
Τοπική Κοινότητα Λυκοσούρας	62
Τοπική Κοινότητα Λυκοχίων	121
Τοπική Κοινότητα Μακρυσίου	265
Τοπική Κοινότητα Μαλλωτών	46
Τοπική Κοινότητα Μαραθούσσης	32
Τοπική Κοινότητα Νέας Εκκλησούλας	39
Τοπική Κοινότητα Νεοχωρίου Λυκοσούρας	49
Τοπική Κοινότητα Παραδεισίων	175
Τοπική Κοινότητα Περιβολίων	79
Τοπική Κοινότητα Πλάκας	54
Τοπική Κοινότητα Ραφομμάτη	55
Τοπική Κοινότητα Σουλίου	73
Τοπική Κοινότητα Σούλου	13
Τοπική Κοινότητα Τριλόφου	53
Τοπική Κοινότητα Τριποτάμου	89

Τοπική Κοινότητα Χιράδων	80
Τοπική Κοινότητα Χράνων	137
Τοπική Κοινότητα Χωρέμη	54
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΟΡΤΥΝΟΣ	720
Τοπική Κοινότητα Καρπαίνης	274
Τοπική Κοινότητα Ατσιχόλου	45
Τοπική Κοινότητα Ζώνης	74
Τοπική Κοινότητα Κασιμίπαλη	32
Τοπική Κοινότητα Κουρουνιού	33
Τοπική Κοινότητα Κυπαρισσίων	58
Τοπική Κοινότητα Κωτιλίου	82
Τοπική Κοινότητα Μάραθα	40
Τοπική Κοινότητα Μαυριών	31
Τοπική Κοινότητα Σαρακινίου	51
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ	2.077
Τοπική Κοινότητα Λεονταρίου	321
Τοπική Κοινότητα Ακόβου	202
Τοπική Κοινότητα Αναβρυτού	83
Τοπική Κοινότητα Ανεμοδουρίου	68
Τοπική Κοινότητα Βελιγοστής	61
Τοπική Κοινότητα Βουτσαρά	47
Τοπική Κοινότητα Γιανναίων	82
Τοπική Κοινότητα Γραικού	23
Τοπική Κοινότητα Δυρραχίου	114
Τοπική Κοινότητα Ελληνίτσης	50
Τοπική Κοινότητα Καμάρας	210
Τοπική Κοινότητα Λεππινίου	43
Τοπική Κοινότητα Νεοχωρίου Φαλαισίας	59
Τοπική Κοινότητα Πετρίνας	69
Τοπική Κοινότητα Ποταμιάς	118
Τοπική Κοινότητα Ρουτσίου	52
Τοπική Κοινότητα Σκορτσινού	139
Τοπική Κοινότητα Σουλαρίου	83
Τοπική Κοινότητα Τουρκολέκα	190
Τοπική Κοινότητα Φαλαισίας	63

Παράρτημα II – Έκταση ανά Δήμο/Δημοτική Ενότητα και Δημοτική - Τοπική Κοινότητα

Περιγραφή	Έκταση (σε τ.χμ)
ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	3.216
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ (Πλην της Δ.Κ. Τρίπολης)	1.443
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΠΟΛΗΣ (Πλην της Δ.Κ. Τρίπολης)	90
Τοπική Κοινότητα Αγίου Βασιλείου Μαντινείας	3
Τοπική Κοινότητα Αγίου Κωνσταντίνου	5
Τοπική Κοινότητα Ευάνδρου	6
Τοπική Κοινότητα Θάνα	13
Τοπική Κοινότητα Μάκρης	9
Τοπική Κοινότητα Μερκοβουνίου	8
Τοπική Κοινότητα Παλλαντίου	9
Τοπική Κοινότητα Πελάγους	5
Τοπική Κοινότητα Περθωρίου	25
Τοπική Κοινότητα Σκοπής	7
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΑΛΤΕΤΣΙΟΥ	211
Τοπική Κοινότητα Ασέας	14
Τοπική Κοινότητα Αγριακόνας	21
Τοπική Κοινότητα Αθηναίου	14
Τοπική Κοινότητα Αμπελακίου	9
Τοπική Κοινότητα Αραχαμιτών	24
Τοπική Κοινότητα Βαλτετσίου	32
Τοπική Κοινότητα Δάφνης	7
Τοπική Κοινότητα Δόριζα	15
Τοπική Κοινότητα Καλτεζών	24
Τοπική Κοινότητα Κεραστάρη	10
Τοπική Κοινότητα Μάναρη	17
Τοπική Κοινότητα Μαυρογιάννη	8
Τοπική Κοινότητα Παλαιοχούνης	6
Τοπική Κοινότητα Πάπαρη	10
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΥΡΥΘΙΟΥ	114
Τοπική Κοινότητα Στενού	8
Τοπική Κοινότητα Αγιωργιτικών	18
Τοπική Κοινότητα Ελαιοχωρίου	26
Τοπική Κοινότητα Ζευγολατείου	13
Τοπική Κοινότητα Νεοχωρίου Μαντινείας	30
Τοπική Κοινότητα Παρθενίου	19
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΒΙΔΙΟΥ	312
Τοπική Κοινότητα Λεβιδίου	77
Τοπική Κοινότητα Βλαχέρνης	36
Τοπική Κοινότητα Δάρα	30
Τοπική Κοινότητα Κανδήλας	64
Τοπική Κοινότητα Καρδαρα	16
Τοπική Κοινότητα Κώμης	19
Τοπική Κοινότητα Λίμνης	25
Τοπική Κοινότητα Ορχομενού	4
Τοπική Κοινότητα Παλαιοπύργου	21

Τοπική Κοινότητα Παναγίτσας	11
Τοπική Κοινότητα Χωτούσσης	9
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ	204
Τοπική Κοινότητα Νεστάνης	49
Τοπική Κοινότητα Αρτεμισίου	29
Τοπική Κοινότητα Κάψα	27
Τοπική Κοινότητα Λουκά	45
Τοπική Κοινότητα Πικέρνη	16
Τοπική Κοινότητα Σάγκα	22
Τοπική Κοινότητα Σιμιάδων	16
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΚΙΡΙΤΙΔΑΣ	186
Τοπική Κοινότητα Βλαχοκερασέας	43
Τοπική Κοινότητα Αγίας Βαρβάρας	14
Τοπική Κοινότητα Αλεποχωρίου	10
Τοπική Κοινότητα Βουρβούρων	17
Τοπική Κοινότητα Κερασιάς	8
Τοπική Κοινότητα Κολλινών	86
Τοπική Κοινότητα Πηγαδακίων	8
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΓΕΑΣ	119
Τοπική Κοινότητα Σταδίου	11
Τοπική Κοινότητα Αλέας	5
Τοπική Κοινότητα Βουνού	5
Τοπική Κοινότητα Γαρέας	4
Τοπική Κοινότητα Επισκοπής	2
Τοπική Κοινότητα Καμαρίου	7
Τοπική Κοινότητα Κανδάλου	10
Τοπική Κοινότητα Κερασίτσης	2
Τοπική Κοινότητα Λιθobουνίων	5
Τοπική Κοινότητα Μαγούλας	6
Τοπική Κοινότητα Μανθουρέας	18
Τοπική Κοινότητα Μαυρικού	14
Τοπική Κοινότητα Ριζών	14
Τοπική Κοινότητα Στρίγκου	2
Τοπική Κοινότητα Τζίβα	6
Τοπική Κοινότητα Ψηλής Βρύσης	8
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΑΛΑΝΘΟΥ	207
Τοπική Κοινότητα Τσελεπάκου	31
Τοπική Κοινότητα Αλωνισταίνης	37
Τοπική Κοινότητα Μαινάλου	9
Τοπική Κοινότητα Πιάνας	40
Τοπική Κοινότητα Ροεινού	35
Τοπική Κοινότητα Σιλίμνης	20
Τοπική Κοινότητα Χρυσοβιτσιού	35
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ (Έδρα: Δημητσάνα,η)	1050
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΗΣ	110
Τοπική Κοινότητα Δημητσάνης	38
Τοπική Κοινότητα Ζατούνης	21
Τοπική Κοινότητα Ζιγοβιστίου	15
Τοπική Κοινότητα Μελισσοπέτρας	7
Τοπική Κοινότητα Παναγίας	10
Τοπική Κοινότητα Ράδου	13
Τοπική Κοινότητα Ριζοσπηλιάς	6

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΥΤΙΝΑΣ	139
Τοπική Κοινότητα Βυτίνας	28
Τοπική Κοινότητα Ελάτης	11
Τοπική Κοινότητα Καμενίτσας	17
Τοπική Κοινότητα Λάστης	16
Τοπική Κοινότητα Μαγουλιάνων	33
Τοπική Κοινότητα Νυμφασίας	15
Τοπική Κοινότητα Πυργακίου	19
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΡΑΙΑΣ	145
Τοπική Κοινότητα Παλούμπας	16
Τοπική Κοινότητα Αγίου Ιωάννου Αρχαίας Ηραίας	5
Τοπική Κοινότητα Αραχόβης	6
Τοπική Κοινότητα Κακουραϊκών	12
Τοπική Κοινότητα Κοκκινορράχης	3
Τοπική Κοινότητα Κοκκορά	4
Τοπική Κοινότητα Λιοδώρας	6
Τοπική Κοινότητα Λουτρών Ηραίας	20
Τοπική Κοινότητα Λυκούρεση	9
Τοπική Κοινότητα Λυσσαρέας	7
Τοπική Κοινότητα Όχθιας	3
Τοπική Κοινότητα Πυρρή	7
Τοπική Κοινότητα Ράφτη	11
Τοπική Κοινότητα Σαρακινίου Ηραίας	6
Τοπική Κοινότητα Σέρβου	18
Τοπική Κοινότητα Χρυσοχωρίου	6
Τοπική Κοινότητα Ψαρίου	6
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΛΕΙΤΟΡΟΣ	150
Τοπική Κοινότητα Μυγδαλιάς	15
Τοπική Κοινότητα Αγριδίου	14
Τοπική Κοινότητα Βαλτεσινίκου	42
Τοπική Κοινότητα Δρακοβουνίου	11
Τοπική Κοινότητα Θεοκτίστου	14
Τοπική Κοινότητα Κερπινής	17
Τοπική Κοινότητα Ξηροκαριταίνης	9
Τοπική Κοινότητα Πουρναριάς	12
Τοπική Κοινότητα Πρασίνου	16
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΝΤΟΒΑΖΑΙΝΗΣ	138
Τοπική Κοινότητα Κοντοβαζαίνης	23
Τοπική Κοινότητα Βάχλιας	22
Τοπική Κοινότητα Βελημαχίου	18
Τοπική Κοινότητα Βιδιακίου	15
Τοπική Κοινότητα Βούτση	3
Τοπική Κοινότητα Δήμητρας	17
Τοπική Κοινότητα Καρδαρισίου	9
Τοπική Κοινότητα Μοναστηρακίου	15
Τοπική Κοινότητα Παραλογγών	16
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΓΚΑΔΙΩΝ	80
Τοπική Κοινότητα Λαγκαδίων	66
Τοπική Κοινότητα Λευκοχωρίου	14
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΟΛΩΝΩΝ	101
Τοπική Κοινότητα Στεμνίτσας	54
Τοπική Κοινότητα Ελληνικού	18

Τοπική Κοινότητα Παλαμαρίου	10
Τοπική Κοινότητα Παύλιας	6
Τοπική Κοινότητα Σύρνας	13
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΟΠΑΙΩΝ	187
Τοπική Κοινότητα Τροπαίων	25
Τοπική Κοινότητα Αετορράχη	8
Τοπική Κοινότητα Βυζικίου	13
Τοπική Κοινότητα Δόξης	8
Τοπική Κοινότητα Καλλιανίου	12
Τοπική Κοινότητα Καστρακίου	9
Τοπική Κοινότητα Λιβαδακίου	7
Τοπική Κοινότητα Νεοχωρίου Γορτυνίας	12
Τοπική Κοινότητα Περδικονερίου	17
Τοπική Κοινότητα Ραχών	19
Τοπική Κοινότητα Σπάθαρη	20
Τοπική Κοινότητα Σταυροδρομίου	5
Τοπική Κοινότητα Τριποταμιάς	13
Τοπική Κοινότητα Χώρας	19
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ (Έδρα: Μεγαλόπολις,η)	723
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	334
Δημοτική Κοινότητα Μεγαλοπόλεως	16
Τοπική Κοινότητα Ανθοχωρίου	9
Τοπική Κοινότητα Άνω Καρυών	9
Τοπική Κοινότητα Βάγγου	16
Τοπική Κοινότητα Βάστα	15
Τοπική Κοινότητα Γεφύρας	6
Τοπική Κοινότητα Θωκνίας	6
Τοπική Κοινότητα Ίσαρη	34
Τοπική Κοινότητα Ισώματος Καρυών	5
Τοπική Κοινότητα Καράτουλα Μεγαπόλεως	7
Τοπική Κοινότητα Καστανοχωρίου	12
Τοπική Κοινότητα Κάτω Καρυών	5
Τοπική Κοινότητα Λυκαίου	7
Τοπική Κοινότητα Λυκοσούρας	6
Τοπική Κοινότητα Λυκοχίων	22
Τοπική Κοινότητα Μακρυσίου	17
Τοπική Κοινότητα Μαλλωτών	4
Τοπική Κοινότητα Μαραθούσσης	6
Τοπική Κοινότητα Νέας Εκκλησούλας	10
Τοπική Κοινότητα Νεοχωρίου Λυκοσούρας	3
Τοπική Κοινότητα Παραδεισίων	20
Τοπική Κοινότητα Περιβολίων	9
Τοπική Κοινότητα Πλάκας	3
Τοπική Κοινότητα Ραψομμάτη	9
Τοπική Κοινότητα Σουλίου	7
Τοπική Κοινότητα Σούλου	5
Τοπική Κοινότητα Τριλόφου	9
Τοπική Κοινότητα Τριποτάμου	10
Τοπική Κοινότητα Χιράδων	20
Τοπική Κοινότητα Χράνων	15
Τοπική Κοινότητα Χωρέμη	12
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΟΡΤΥΝΟΣ	114

Τοπική Κοινότητα Καριταίνης	21
Τοπική Κοινότητα Ατσιχόλου	8
Τοπική Κοινότητα Ζώνης	6
Τοπική Κοινότητα Κατσιμπαλη	5
Τοπική Κοινότητα Κουρουνιού	9
Τοπική Κοινότητα Κυπαρισσίων	6
Τοπική Κοινότητα Κωπιλίου	30
Τοπική Κοινότητα Μάραθα	9
Τοπική Κοινότητα Μαυριών	4
Τοπική Κοινότητα Σαρακινίου	16
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΑΛΑΙΣΙΑΣ	275
Τοπική Κοινότητα Λεονταρίου	22
Τοπική Κοινότητα Ακόβου	26
Τοπική Κοινότητα Αναβρυτού	15
Τοπική Κοινότητα Ανεμοδουρίου	6
Τοπική Κοινότητα Βελιγοστής	4
Τοπική Κοινότητα Βουτσαρά	4
Τοπική Κοινότητα Γιανναίων	10
Τοπική Κοινότητα Γραικού	4
Τοπική Κοινότητα Δυρραχίου	30
Τοπική Κοινότητα Ελληνίτσης	8
Τοπική Κοινότητα Καμάρας	23
Τοπική Κοινότητα Λεπτινίου	5
Τοπική Κοινότητα Νεοχωρίου Φαλαισίας	9
Τοπική Κοινότητα Πετρίνας	14
Τοπική Κοινότητα Ποταμιάς	8
Τοπική Κοινότητα Ρουτσίου	5
Τοπική Κοινότητα Σκορτσινού	19
Τοπική Κοινότητα Σουλαρίου	10
Τοπική Κοινότητα Τουρκολέκα	39
Τοπική Κοινότητα Φαλαισίας	14